

גליון

אהלך באמיתך

דברי תורה

שיעורים

שיחות

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כח

חודש סיון תשפ"ה

מכון הוצאת ספרי

מדינות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

גליון אהלך באמתך

גליון כח - חודש סיון תשפ"ה

יצא לאור ע"י

מכון הוצאת ספרי אלעסק

כל הזכויות שמורות

Copyright 2025 ©

להשיג

בבית מדרשינו קהל לב שמח אלעסק

203 Ave. F Brooklyn NY 11218

גם אפשר לשלוח בקשה ל:

dtalesk@gmail.com

להערות והארות או ליטול חלק בהוצאות הגליון

אפשר לפנות להמכון

347-450-8173

השיעורי חובת הלבבות מתקיים בכל יום א' בבוקר

בשעה 10:30 בחדר אהל חוה בבית מדרשינו

בשעת השיעור אפשר לשמוע בהאקאפ 1667-313-605 נומער 6 ולאחר השיעור 1-1-1

וכן אפשר לשמוע כל שיעורים משער הבטחון על 1-1-2

- תובן הגליון -

גליון כח - חודש סיון תשפ"ה

שיעורים בספר חובת הלבבות, שער הבטחון
כיצד משיגים חיי אושר ומנוחה בעולם הזה?

לשון החובת הלבבות.....ג

לשיעור ג"ה - ג"ו

שיעור ג"ה - יום א' פר' דברים תשפ"ד.....ה

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא • המר ימירנו והיה קודש • אבא כך כתוב בתורה • בכל דרכך דעהו • בכל מדה ומדה שהוא מודד לך • עין לא ראתה זולתך • ומבלעדי עוזך ועזרתך אין עזרה וישועה

שיעור ג"ו - יום א' פר' ואתחנן תשפ"ד.....יא

אשרי הגבר אשר יבטח בה' • חסד ומשפט אשירה • ובדבר הזה אינכם מאמינים • מה לכם לדאוג • אל יתהלל החכם בחכמתו • וטוב לב משתה תמיד • אדם לעמל יולד • כי לישועתך קוינו כל היום

דברי תורה

דברות קודש אצל עדיכט שלחן הטחוד ליל א' דשבועות תשפ"ד.....יט

נסיון העקידה • מי שענה לאברהם אבינו הוא יענינו • פנה נא אל האבות ואל לחטאות • זה לעומת זה • הביאו לי ספר יוחסיכם • שבע יפול צדיק וקם • נפשי חולת אהבתך • בימים ההם בזמן הזה • גודל חשקת התורה אצל הרה"ק מצאנו זי"ע • בכל יום יהיו בעיך כחדשים

דברות קודש אצל קידושא דבה לדגל שימחת הכנסת ספר תורה - שנכתב ע"י כ"ק

מדין אדמו"ר שליט"א, יום ב' דשבועות תשפ"ד.....כו

מפני קנאה ושנאת חנם גלינו מארצנו • ויחן שם ישראל נגד ההר • אין שמחה כשמחת התורה • גודל ענין הכנסת ספר תורה בחג השבועות

נעילת חג השבועות תשפ"ד.....לא

אלמלא הקב"ה עוזרו • ויחן שם ישראל נגד ההר • קבלת התפילות תלויה בשמירת ברית הלשון • אומות העולם אשר פיהם דיבר שוא אין תפלותיהם מתקבלות • חותמו של הקב"ה אמת • אומות העולם נתקנאו בכני ישראל על שתפילותיהם מתקבלות

דברי תודה אצל סעודת ברית מילה פרשת שלח תשפ"ד.....לה
ראשית חכמה יראת ה' + כך חותמין – מידת החסד אינו אלא אחר שמילא ימיו בתורה + לשחוק
יחשב אותו המתייחס אחר אבותיו מחמת הגוף

ויהיו ימי יצחק

סיפורים ועובדות על כ"ק מרן רבינו זצוקללה"ה

דברי הספד מזהגה"צ אבד"ק מיקאלייעב שליט"א – הדב"ן במסע הלוי' בבית
מודרשינו הגדול.....לה
חכם לב יקח מצוות + רדף אחר מצוות + גמילת חסדים אפי' באין מכיריו

מבית הוראה

שאלות ותשובות בהלכות השכיחות.....מא

לשון החובת הלבבות

לשיעור נ"ה – נ"ו

שער הבטחון - פרק ד' - ה

פרק ד' - אבל פירוש חלק השביעי, והוא בחד האלוקים על בחיריו וסגולתו בעולם הבא ברב הטובות אשר לא נוכל לספרן, לפני יושר הבטחון על האלוקים בו.

שיתעסק בסיבות המניעות אותו אל מדריגות החסידים הראויים לזה מאת האלוקים יתברך בחדו. והוא שינהג במדות אנשי הפרישות המואסים בעולם הזה, ולהוציא אהבתו ובחירתו מלב, וימיר זה באהבת הבורא יתברך. ולהמסר אליו, ולהשתעשע בו, ולהשתומם מהעולם ויושביו, ויתנהג במנהגי הנביאים והחסידים, ויהיה לבו בטוח באלוקים שיתחסד עמו במה שהתחסד בו עמם בעולם הבא.

אבל מי שיבטח על האלוקים שיוכחו לזה מבלי מצוץ מעשה, הוא הכסיל והפת, והוא דומה למי שנאמר עליהם (סו"ט כג): עושים מעשה זמרי, ומבקשים שכר כפינחם.

ומסימני אנשי המעלה הגדולה הזאת. שיוור עבדי הבורא אל עבודת הבורא, והסביל בעת הנסיון והצרה. ושיקל בעיניהם כל דבר אצל קיום מצות הבורא יתברך, כמו שידעת מן הענין (בראשית כג, ה): והאלוקים נסה את אברהם. וענין חנניה מישאל ועזריה בכבשן האש (דניאל ג, יג), ודניאל בגוב האריות (שם י, יג), ועשרה הרוגי מלכות.

ומי שבחר במות בעבודת הבורא מן החיים בהמרותו, והריש מן העושר, והחלי מן הבריות, והצרה מן השלוח. ונמסר לדין הבורא ורצה בגזירתו, ראוי הוא לחסד הבורא עליו בנועם העולם הבא. אשר אמר עליו הכתוב (משלי ט, כה): להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא. ואמר (ישעיה סד, ג): עין לא ראתה אלוקים זולתך יעשה למחכה לו. ואמר (תהלים לא, כ): מה רב מובך אשר צפנת ליראך.

פרק ה' - אבל ההפרש שבין הבטח על האלוקים וזולתו בענין התעסקו בסיבות המרת, ואומר כי הבטח באלוקים יבדל מזולת הבטח עליו בשכחה ענינים.

אחד מהם, כי הבטח באלוקים רוצה בדינו בכל עניניו, ומודה לו על הטובה ועל הרעה, כמו שאמר (איוב ב, כה): ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך. כמו שכתוב (תהלים קא, ה): חסד ומשפט אשירה. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ס): אם חסד אשירה

ואם משפט אשירה. ואמרו (צרכות נד.): חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה.

ואשר איננו בומח באלוקים, מתהלל על הטובה, כמו שנאמר (תהלים י, ג): כי הלל רשע על תאות נפשו, ובוזע בך ניאץ ה'. ומתקצף על הרעה, כמו שנאמר (ישעיה ח, כ): והיה כי ירעב, והתקצף וקלל במלכו ובאלוקיו, ופנה למעלה.

והשני, כי הבומח באלוקים נפשו במנוחה ולבו שלו מצד הנזירות, לדעתו, כי הבורא ינחינן לטובתו בעולמו ואחריתו. כמו שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים סג, ו): אך לאלוקים דומי נפשי כי ממני תקותי.

ואשר איננו בומח באלוקים, הוא בצער תדיר ודאגה ארוכה ואבל ועצב, להוסיף ולהרבות ולכנום, וברעה מפני שהוא קץ בה, והיא כנגד תאותו ומכעו ומדותיו. וכן אמר החכם (משלי טו, טו): כל ימי עני רעים, וטוב לב משתה תמיד.

חובת הלבבות שער הבטחון

שיעור נ"ה - יום א' פר' דברים תשפ"ד

ביצד משיגים חיי אושר ומנוחה בעולם הזה?

בתוכן:

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא • המר ימירנו והיה קודש • אבא כך כתוב בתורה • בכל דרכיך דעה • בכל מדה ומדה שהוא מודד לך • עין לא ראתה זולתך • ומבלעדי עוון ועזרתך אין עזרה וישועה

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא

ברב הטובות אשר לא נוכל לספרן – שהוא בטחון האדם בה' לגבי החסדים המיוחדים שאי אפשר לספרן שהשי"ת נותן ומעניק בעולם הבא, לבחיריו שעבדו אותו כראוי משך ימי חייהם בעולם הזה, **אפני יושר הבטחון על האלוקים בו הם כמו שיתבאר.**

שיתעסק בסיבות המגיעות אותו – ראשית הכל על האדם להתעסק בדברים אשר הם יעלו אותו לדרגה כזו שיהא ראוי לקבל השכר, והיינו כאשר ישתדל להגיע אל **מדריגות החסידים הראויים לזה מאת האלוקים יתברך בחסדו.** וענין הבטחון הוא הידיעה הברורה שידע בודאית שאם יעשה מעשים טובים האלו יזכה לקבל שכר הטוב בעולם הבא.

והמחבר הולך ומפרט מה שעל האדם לעשות בכדי שיוכל לצפות על הגמול בעולם הבא: והוא שיהג במדות אנשי הפרישות המואסים

בדברי המחבר הבאים יבואר שכדי לזכות לדרגה העליונה ביותר בעולם הבא, נדרש מן האדם להתנהג בדרכי הנביאים והחסידים, וזה כולל ז' ענינים: א) שלא תהיה לו כל אהבה ותשוקה לאף דבר בעולם, רק לה' לבדו, ב) שימסור את הנהגת עצמו לה', ג) שכל שמחתו ושעשועיו יהיו רק בה', ד) שיתבודד ויתרחק מהעולם הזה ומהאנשים השקועים בו, ה) שישפיע על אחרים לעבוד את ה', וילמד אותם כיצד לעשות את רצונו, ו) שיעבוד את ה' במסירות נפש, ז) שיקבל את גזרותיו באהבה וברצון. ורק כשהאדם מתנהג כראוי בענינים אלו יזכה לעולם הבא.

פרק ד' - זול"ק: אבל פירוש חלק השביעי מחלקי הבטחון, והוא בחסד האלוקים על בחיריו וסגולתו בעולם הבא

בא לבית מדרשו ביום אחד אחר תפלת שחרית איש אחד מהולכי קדם (פארגעשריטן) בלי צורת יהודי, ויתן שלום להרב ז"ל וישקהו על ידו, וירתע השינאווא רב מאד כמי שלא נשקו אדם מעולם על ידו, ואמר: מה זאת לנשק אדם בשר ודם, בשלמא ידי גוי פריץ יש לנשק כשדוּצִים לחנוף אותו שיעשה בקשתו, אבל למה לנשק ידי ישראל. וחזר ואמר: אין זאת כי אם בעת בא אל האדם השתוקקת אהבה, אזי רשאי לילך אל צדיק ויכול לנשקו להעלות האהבה אל הקדושה.

וציין ע"ז דברי זקינו הישמח משה זי"ע וביזיון"ר היה חתן חתנו, ה"ה הרה"ק בעל האריה רבי עילאי זי"ע, שפירוש הפסוק בפ' ויגש (בראשית מא, כט): ויפול על צוואריו ויבך על צוואריו עוד. ופי' דש"י ז"ל ממדרש רבותינו, אבל יעקב לא נפל ולא נשקו שהיה קורא את שמע. והנה קשה ממ"נ אם היה אז זמן ק"ש ונתיבא שלא יעבור הזמן, גם יוסף היה לו לקרות את שמע, ואם היה שהות גם יעקב היה יכול להמתין עד אחר שיתראה עם בנו אשר השתוקק עליו זה זמן כביר, ותידין הרב בעל ישמח משה ז"ל כי באמת לא היה זמן ק"ש רק יעקב אבינו ע"ה ידע בנפשו שכשיתראה עם יוסף בנו יהיה לו אהבה והשתוקקות גדול, ורצה להעלות האהבה לאהבת השי"ת בקריאת שמע.

ועפ"ז אמר עוד הרה"ק משינאווא זי"ל על הפסוק (ושם, ל): אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך וכו'. אשר כל המפרשים מתפללים על מאמרו הזה, אדרבא עכשיו יש לו לחיות בראותו בניו על שלחנו ויוסף מלך ביניהם, ומה לו להזכיר המיתה, והלא לכל זמן ועת לכל חפץ, ועת לשמוח ועת לספוד, ופי' הוא זי"ל עפ"י דבריו הנ"ל, שאחר קריאת שמע התפלל תפלת שמונה עשרה כדי להסמיך גאולה לתפלה, ולא יכול יוסף לדבר אליו, והיה אחרי גמרו את תפלתו רצה יוסף לדבר אליו, ויאמר לו יעקב אבינו ע"ה: אמותה הפעם. והוא ע"ד הבעש"ט זי"ע

בעולם הזה, ולהוציא אהבתו ובהירתו לעניני העולם הזה מלבבו, וימיר זה באהבת הבורא יתברך – תמורת האהבה והתשוקה לעניני העולם הזה, ישים בלבו את האהבה והתשוקה להשי"ת.

ולהמסר אליו – ימסור הנהגת עצמו בידי הבורא ית', ולהשתעשע בו – וכל שמחתו ושעשעיו יהיה רק בו ית"ש, ולהשתתב במהעולם ויושביו – נפשו ימאס בהעולם הזה ומהאנשים השקועים בו, ויתנהג במנהגי הנביאים והחסידים, ויהיה לבו בטוח באלוקים שיתחסד עמו במה שהתחסד בו עמם בעולם הבא – כשהאדם עושה את כל אלה, אזי אפשר לו להיות בטוח בהשי"ת שיתחסד עמו לשלם לו שכר טוב בעולם הבא, באותו דרך שהוא מתחסד עם הצדיקים והחסידים.

אבל מי שיבטח על האלוקים שיזכה לזה מבלי מצוּע מעשה – מי ש'בוטח' בה' שיעניק לו שכר גדול בעולם הבא, אבל באותו שעה אינו משתמש עם האמצעים האלו כדי לזכות לו, הוא הכסיל והפתי, והוא דומה למי שנאמר עליהם (סוטה כג): עושים מעשה זמרי, ומבקשים שכר כפינחס.

המר ימירנו והיה קודש

המחבר מזכיר כאן בקצרה את הדרך כיצד אפשר לאדם להכניס בלבבו אהבת הבורא ית"ש, והוא שימיר את האהבה והתשוקה הטבעית שמוטבע בו לעניני עולם הזה, ויעלה אותם לאהבת ה'. מושג זה נובא יותר בספרי תלמידי הבעש"ט זי"ע, ונעתיק דברות קדשו של הרה"ק בעל ישמח משה זי"ע בענין זה (ההילולא היה אתמול, כ"ח תמוז).

וכה מסופר בדברי יחזקאל החדש (פרשת ויגש ד"ה אמותה): בהיות הרה"ק בעל דברי יחזקאל משינאווא זי"ע במרחץ קרעניצא בשנת תרנ"ח,

(איכה ג, מד), "עקב" הסוף יהיה, "ראה" יראו כל בשר כי גאל ה' את עמו, חשף זרוע קדשו (ישעיה נב, י), "שופטים" יבנו ללצים 'שופטים' (משלי יט, כא), שבט מוסר לגיו כסילים מצירי ישראל למשנאי אשלם (דברים לב, מא), "כי תצא" יצאו כל צבאות ה' מארץ גלותם, "כי תבא" אל הארץ אשר ה' אלוךך נותן לך נחלה (שם כו, א), כי יקבצנו לארצנו, ואז: אתם "נצבים" כולכם היום לפני ה' אלוךכם (שם כט, ט), כי יעביר רוח הטומאה מן הארץ, ומל ה' אלוךך את לבבך כו' (שם לו, ו), ולא יהיה עוד שורש פורה ראש ולענה, איש אשר לבבו פונה היום מעם ה' אלוךך (שם כט, יז), ואז "וילך" לשון יחיד, ויחן ישראל כולם בלב אחד לאביהם שבשמים, וילך איש ישראל ממדריגה למדריגה... ואז יהיה מדריגת ישראל בשמותם, דהיינו למעלה ממלאכים, כי שרית עם אלוךים (בראשית לב, כט), כמו שאמרו חז"ל עתידין ישראל שיהיו מחיצתן לפנים ממלאכי השרת, שנאמר (במדבר כג, כג): בעת יאמר ליעקב כו'. ואחר כך "האיונו" תורת אלוךינו, כי דרוש ידרוש לעמו, ופעמיני ירצו לשמוע דברי עתיק יומין, והיו עיניך רואות את מורין (ישעיה לו, כ), כאמרם (במדבר רבה כ, כ): יקח הקב"ה ספר תורה בחיקו ויגלה טעמי תורה, אחר כך "זאת הברכה", עין לא ראתה אלוךים זולתך יעשה למחכה לו (ישעיה סד, ג), והוא הברכה האמיתית עדי עד ולנצח נצחים עולם הבא אחר התחיה, אחר כך "בראשית", כי יחדש עולמו, ונעוץ סופו בתחילתו, אשרי המחכה ויגיע (דניאל יב, יב), אמן.

בכל דרכיך דעה

לאלה שאינם מבינים עומק דברי המחבר כאן, עלולים לטעות בכוונת קדשו, דהנה במושכל ראשון נראה שהוא מעודד הדרך של חיי פרישות ומאסה בעולם הזה, ובכן נראים הדברים כמושגים שהם למעלה מהשגת אנשים כערכינו, על כן הבה

שאמר שאין לזמר נפילת אפים רק בעת שיכול למסור נפשו ונשמתו להשי"ת, אבל בזמן שמרגיש בנפשו איזה פגם, אז לא יאמר תחנה, והנה יעקב אבינו ע"ה כל הכ"ב שנים שהיה סבור שמת יוסף, דימה בנפשו שירש גהינם כמאחז"ל, וממילא לא אמר תחנה, ועתה אחר תפלת שמונה עשרה כשרצה יוסף לדבר אליו אמר: אמותה הפעם, פירוש עתה הגיע העת שאומר תחנה, בראותי כי אתה חי ואין בי פגם ואוכל למסור נפשי, ע"כ מוכרח אתה להמתין עד גמר תפלתך.

אבא כך כתוב בתורה

מידי עמדנו בימי בין המצרים, נעתיק עוד מה שכתב הישמוח משה זי"ע לפרש על דרך רמז בשמות הפרשיות הן עניני הגלות והן עניני הגאולה, וזה תו"ד (פרשת דברים, ד"ה עוד נ"ל רמז): רמז מטות מסעי דברים המה תמיד בין המצרים, לאפוקי פנחס דלאו בכל שנה הוי בין המצרים. נ"ל רמז לתמידין הללו בעוה"ד, כי בחורבן בית המקדש נאמר (איכה א, ט): ותרד פלאים, השליך משמך ארץ תפארת ישראל (שם ב, א), ואין מטה יותר מארץ, כמו שכתוב (תהלים מד, כו): כי שחה לעפר נפשינו דבקה לארץ בטנו, וכמו שאמרו חז"ל (מגילה טז): כשהן עולין, עולין עד כו', וכשהן יורדין, יורדין עד לעפר, והיינו 'מטה מטה' שני חורבנין. והיינו "מטות", ר"ל שני פעמים מטה מטה, כי ידוע כי בתחילה גלו לבבל או לרומי, אחר כך גם שם לא עמדו ונתפזרו כידוע מהרמב"ם, ויסעו ויתהלכו מגוי אל גוי וממלכה לממלכה, והיינו "מסעי", ואחר כך "דברים" נתקיים בהם כל דברי נביאים שנתנבאו פורעניות דברים קשים כגידין, כי דבור לשון קשה כי כבר נתקיים הכל.

אחר כך הגיע עת לחננה (כי בפרשיות אלו מותחלות הן דנחמנות) "ואתחנן", כי מקודם שנתקיים דברי נביאים שהם תפלתם, סכות בענן מעבור תפילה

האדם שיהיה לו משפחה, ויגדלם שיהיו נאמנים בעבודתו ית', אבל מה שאינו רצון השי"ת הוא שמשפחתו תיהפך להיות "כל חייו". וכן כשהוא בנוגע חברים וידידים, שנפרץ כהיום מאוד ענין ה'פארברענגען', בודאי על האדם ליהנות מן החברים והידידים, אבל ההשקפה על זה צריך להיות שאין זה כי אם חלק מהתענוג של חסדי ה', אבל לא שיתלהב כל כך עד שזה יתהפך להיות כל עיקר חייו.

אמנם היכן לקבוע את הגבול אינו דבר פשוט כל כך, וצריכין לזה חכמה גדולה. כי בודאי שעל האדם ליהנות ממה שהשי"ת נתן לו, אך אין לו להיות מתלהב כל כך עד שהוא מאבד את עצמו בתענוג זה, וגורם לעצמו לשכוח את תכליתו בחיים שהוא להיות עבד ה'.

בכל מדה ומדה שהוא מודד לך

וזה"ל: ומסימני אנשי המעלה הגדולה
הזאת – המחבר הולך ומפרט כמה סימנים שעל ידם אפשר להכיר במי שזכה למעלה הגדולה הלזו, אשר בשבילה יזכה לחיי העולם הבא. **שיורו עבדי הבורא אל עבודת הבורא** – אחד מהם הוא שהם מלמדים אחרים האך לעבוד את השי"ת, אנשים כאלו אין מסתפקים במעשיהם הטובים, אלא רוצים שגם אחרים יקיימו את מצוות ה', הם מעוררים אחרים על שמירת שבת, והולכים בין החניות להשפיע על בעליהם לסגור אותם בשבת, מעוררים את הציבור לתשובה, ולאחרונה היה אא"ה האדמו"ר מוויזשניץ ז"ע באמריקא, שהלך בתמימות מחנות לחנות וביקש מבעליהם שישגורו אותם בשבת, ואכן דבריו עשו רושם לטובה.

והסבל בעת הנסיון והצרה – עוד סימן הוא שאדם יסבול בסבלנות בעת נסיון וצרה, וכאשר איזה ענין בחייו הולכים בחוסר הצלחה הוא נשאר רגוע בבטחונו בהשי"ת, וזהו סימן על

נבאר את כוונתו שבאמת שווה הוא לכל אחד ואחד לקיימו.

דהנה בודאי אין ענין דברי המחבר לומר שלא יטעם האדם שום טעם בהלחם שהוא אוכל, וכן כאשר האדם הולך בשוק ונהנה מאור השמש והמזג האוויר הטוב, אזי לא יאמר שאין זה כלום, אלא אדרבה ממנו ניקח לעבוד את ה', להתבונן בבריאתו הנפלאה, וכמו שיבואר בדברי המחבר בשער הבחינה, שעבד ה' רואה את חסדי השי"ת בכל דבר, וכאשר אוכל לחם וטועם טעם טוב הוא מתבונן ורואה איך שהשי"ת ברא את כל הבריהא בחכמה ובחסד, וש'גדלו וטובו מלא עולם', וממילא נמצא שהנאותו מן העולם הזה מביאו לידי הכרה בהשי"ת.

אלא המחבר מלמדנו יסוד נפלא, שאין לאדם להיות "שקוע" יותר מדי בעניני עוה"ז, ובשעה שהוא אוכל מאכל טוב, אזי בודאי יתבונן בטוב ה', אבל לא יתן אוכל לנפשו כדי להתעדן ולהתענג מהם, ולא יתפעל מצורתן החומרית של המאכלים, וכן לא יתלהב משום דברי גשמי בעולם הזה, אלא בכל דבר ימצא מקום לעבוד את ה', ויחי' כמו הצדיקים שבכל מקום הם מוצאים דרך האך לעבוד את ה'.

וכן מצינו אצל דוד המלך ע"ה שנשא מלחמות עם האומות בסביבות ארץ ישראל, שבודאי לא עשה כן מפני שאהב מלחמות ואת הנצחון, או מחמת שרצה להשתלט על אחרים, אלא עשה הכל בתור עבד של השי"ת, ואם בשעה ההוא היתה רצון מה' ללחום עם האומות, אזי עשה כן, אבל אך ורק מפני שזהו רצונו ית' מאתו עכשיו. לא כן אם האדם נכנס במצב רוח מלחמתי או שהוא מתלהב ממאבקים של הגוף, שאין זה עבודת ה' כלל.

אם האדם זכה למשפחה עם ילדים והוא מתלהב מהם עד כדי שהם מהווים מרכז חייו, הרי מפסיק בזה מלהיות עבד נאמן לה', נכון שהשי"ת חפץ מן

דעתו מחולי בנו הילד, ופירש ואמר: ותשלך את הילד תחת אחד השיחים. שיח הוא לשון תפילה, כי עבור תיבה אחת מהתפלה שתהיה בשמחה ראוי להשלך את דאגת הילד החולה.

והרגיש בדבר הרה"ק בעל קדושת לוי מבארדיטשוב ז"ע, והלך לטבול במקוה, ואמר שפעל בטבילתו לשנות דעת הרה"ק הקאזניצער מגיד אבי הילד שיכון בתפילתו דווקא להתפלל על רפואת בנו הילד, ואמר שע"י ששינה דעתו להתפלל על הרפואה היה המתקת הדינים מעל כל ילדי ישראל. עיי"ש.

עין לא ראתה זולתך

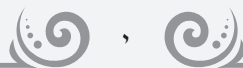
וזל"ק: ומי שבחר במות בעבודת הבורא מן החיים בהמרותו, עוד סימן לגדלות הוא אם האדם מוכן למסור עצמו למיתה בכדי שלא יצטרך להמיר דתו רח"ל, וכמו שהיה בימי האינקוויזיציע בספרד, הרבה אנשים נשארו בספרד והיו מוכנים להתנהג כנוצרים כלפי חוץ בכדי שלא יצטרכו לסבול עול גלות עיניו או מות, לעומת זה היה הרבה שנמנעו מלהמיר דתם, ועזבו את ביתם ואת רכושם בספרד ויצאו לגלות.

והריש מן העושר, ישנם גם אנשים הבוחרים בעניות יותר מעשירות בכדי שיוכלו להישאר שומרי תורה ומצוות, וכמו שהיה באמריקא שלא היו יכולים לקבל עבודה אלא אם היו מוכנים לעבוד ולחלל את יום השבת קודש רח"ל, ועל כן בחרו בעניות ונשארו נאמנים לה' ולתורתו. והחלי מן הבריות, והצרה מן השלוה. ונמסר לדין הבורא ורצה בגזירתו – הם נמסרים לדיני ה' ומוכנים לקבל גזירתו, ראוי הוא לחסד הבורא עליו בנועם העולם הבא – ולכן ראוי להם שיבואו על שכרם בטעם העולם הבא. אשר אמר עליו הכתוב (משלי ח, כב): להנחיל אוהבי יש

שהוא אדם גדול. ושיקל בעיניהם כל דבר אצל קיום מצות הבורא יתברך – כל מה שהוא בעולם אינו חשוב בעיניו לעומת החשיבות של קיום מצוות ה', ולכן אינו מפריע לו שום דבר כשמגיע לעשיית המצוות, ומוכן להקריב הכל בכדי לקיים רצונו ית'. כמו שידעת מן הענין (נרדש"ט כב, ב): והאלוקים נסה את אברהם. ואכן עמד בנסיון, וזהו סימן על עוצם גדלותו של אברהם אבינו ע"ה, וענין הנסיה מישאל ועזריה בכבשן האש (דניאל ג, יג), ודניאל בגוב האריות (שם ו, יג), ועשרה הרוגי מלכות.

ובמהות הנסיון כבר הארכנו במקום אחר שהוא מה שהאדם כביכול מסתיר את עצמו מן האדם, וכמו שכתב בספה"ק עבודת ישראל (פרשת וירא, ד"ה ויקרא): ונ"ל להנה בשעת הנסיון כשמנסה הקב"ה את האדם בדבר, מסתמא בזה הרגע כביכול מסתיר קדושתו וממעט השגת האדם אשר היה לו מקדם, כי לולי האדם יהיה ברור וצלול בשעת הנסיון כמקדם, לא היה הנסיון נחשב לכלום, ובוודאי אין תימה מי שיודע שעומד לפני מלך גדול ועורא שלא ימרוד בו והוא רואהו, אמנם ענין הנסיון שמסתלק בהירות האדם, והרי הוא בא לידי נסיון, וכובש יצרו באמנותו ומתחזק לשוב לבוראו, אז הוא נקרא עומד בנסיון. עיי"ש.

והצדיקים הקדושים עמדו בנסיון, ועבדו את השי"ת במסירת נפש בכל המצבים, וזהו מפני גדלותן האמיתית, וכמו שכתב המחבר כאן, שזהו אחד מסימני גדלות להאדם שאפשר לו לעמוד בנסיון בכל מצב שהוא נמצא בו. וכן מסופר בבית אהרן (לקוטים, עמ' קמה): פעם אחת נחלה הרה"ק רבי משה מקאנצין ז"ע בנו של הרה"ק המגיד מקאנצין ז"ע בהיותו ילד קטן, וייאשו הרופאים מלמצוא תרופה למכתו, והיה אביו הרה"ק שריו בצער גדול, ובהגיע זמן התפלה גמר בדעתו להסיח

את דבריו עזב מיד את המקום והשאירו לבדו שקוע במחשבותיו.

זקה"ק שהיה עדיין צעיר לימים נאחז קצת בדאגה מאין תבא עזרו נוכח הבשורה המרה שנפלה עליו לפתע, שנשאר ללא משען, וכבר היום אין לו מה לאכול, כרגע חלף הרהור בדעתו שאילו היה בידו לכל הפחות את סכום הגדוניה עשרת אלפים גילדן להשקיע אותם אצל סוחר על פי היתר עיסקא, היתה לו מקור הכנסה, אבל הוא ביטל מיד את מחשבותיו, והתחזק באמונה ובטחון דמאן דיהיב חיי יתיב מזוני, והמשיך ללמוד ביתר שאת בקול ובהתלהבות.

אחרי שעה קלה נרדם על הגמרא, ובחלומו ראה אנשים רבים רצים, לשאלתו לאן פניהם מועדות, אמרו לו שהאר"י הקדוש עומד לשאת דרשה, רץ גם זקה"ק עמם, עד שנכנסו אל תוך ארמון גדול ומפואר שהחשיך פני חמה בזהרו, אשר שם כבר היו רבבות אנשים, על פני המזרח היתה פרוסה פרוכת, וכששאל מה נמצא שם, אמרו לו שמבעד לפרוכת יושב האר"י הקדוש, הוא נדחף והתקרב למקום ההוא וראה בראש ההיכל יושב איש זקן נכבד במקום מיוחד, ואמרו לו שזהו הקדוש רבי חיים וויטאל, תוך כדי כך הוסר הוילון ויצא משם אדם צעיר, הוא רבינו האר"י הקדוש, מיד ניגש אל זקה"ק, הביט בו, ואמר: אברך ואם כבר יהיו בידך עשרת אלפים זהובים האם אז אינך צריך את הרבונת של עולם. ותיכף הקין זקה"ק משנתו.

גם הרה"ק הרב רבי חיים מצאנז ז"ע סיפר פעם עובדא זו ובסיומה הפטיר: עברתי על כל הספרים שמדברים בעניני אמונה ובטחון אבל עצה נכונה כזו בדברי התחזקות השווים לכל נפש לא מצאתי בשום מקום. עכד"ק.

ואוצרותיהם אמלא. ואמר (ישעיה סד, ג): עין לא ראתה אלוקים וזולתך יעשה למחכה לו. ואמר (תהלים ל"א, כ): מה רב טובך אשר צפנת ליראריך.

ומבלעדי עוזך ועזרתך אין עזרה וישועה

עד היכן הדברים מגיעים לדעת שבלעדי עזרת השי"ת אי אפשר לפעול מאומה, נלמד ממה שסיפר הרה"ק בעל שפע חיים מקלויזענבורג ז"ע (ורשוות חר"ר שנת תשמ"ג, פרשת כי תשא), ששמע מכ"ק אביו זי"ע ששמע מזקה"ק בעל ייטב לב מסינעט זי"ע, ששמע מזקה"ק בעל ישמח משה זי"ע, אשר בדידיה הוה עובדא. בבחרותו הלך שמו לפניו כעילוי מפורסם, עד שנלקח אחר כבוד לחתן אצל אא"ז הנגיד מוה"ד ניסן זצ"ל, שהבטיח לו גדוניה מכובדת בסך עשרת אלפים גילדן נוסף להחזקתו על שולחנו תמיד כדי שיוכל להמשיך בלימודיו במנוחת הדעת. ביום מן הימים נטהפך הגלגל על ר' ניסן, ונעשה יורד ל"ע, אבל כיון שלא רצה לצער את חתנו הקדוש לא גילה לו דבר, אלא המשיך לתמוך בו ביד רחבה, לצורך כך מכר כל חפצי הבית והמשיך להחזיקו במסירות נפש, עד שכבר הגיע למצב שנאלץ למכור כלי הבישול בעד ככר לחם, באין ברירה נכנס לבית המדרש נגש אל חתנו ופרץ בבכי מר כשהודיע לו על המצב העגום שנקלע אליו שלא נשארה בידו שום אפשרות לתמוך בו, הוא אמר לו שעד עכשיו לא רצה לצערו והתאמץ בכל כוחו לתת יותר מיכולתו, אולם עתה באו מים עד נפש כי לא נשארה אפילו פרוסת לחם יבש בבית בסיימו

שיעור נ"ו – יום א' פר' ואתחנן תשפ"ד

בתוכן:

אשרי הגבר אשר יבטח בה' • חסד ומשפט אשירה • ובדבר הזה אינכם מאמינים • מה לכם לדאוג • אל יתהלל החכם בחכמתו • וטוב לב משתה תמיד • אדם לעמל יולד • כי לישועתך קיונו כל היום

אשרי הגבר אשר יבטח בה'

בעזרת השי"ת נתחיל פרק ה', שהוא הפרק האחרון של שער הבטחון. בו יתבאר שאף על פי שגם בעל הבטחון חייב לעסוק באמצעים שיוכל להתפרנס על ידם, וכאשר הארכנו כמה פעמים שמוטל על האדם להשתדל בשביל פרנסתו, ולא לסמוך על הבטחון בלבד, בכל זאת בעל הבטחון שונה בשבעה הבדלים ממי שעוסק בפרנסה בלי לבטוח בה'. בפרק זה אפשר לכל אדם למצוא את עצמו, ואם רק יהא מודה על האמת יראה אם הוא בכלל הבוטח בה' ואם לאו.

פרק ה' – וזל"ק: אבל ההפרש שבין הבוטח על האלוקים וזולתו בענין התעסקו בסיבות הטרף – בענין ההתעסקות וההשתדלות בעניני הפרנסה, אומר כי הבוטח באלוקים יבדל מזולת הבוטח עליו בשבעה ענינים.

כאשר לומדים את שבעה ההבדלים דלהלן, נמצא שזה כמעט בלתי אפשרי להכיר מבחון מי שהוא בעל בטחון באמת, מכיון שמעשה שניהם שווים, שהרי שניהם עוסקים בפרנסה בשווה כנ"ל. ולדוגמא אם תראה כורך ספרים, והוא יושב כל היום בחנותו הקטנה, והוא מקבל שתיים או שלושה

ספרים ביום, והוא אדם מרוצה, אבל אשתו ממורמרת מפני שאין לה כסף, והוא אינו מסוגל לחתן את צאצאיו, אבל הוא שמח ורגוע, ושומע כל היום הקלטות של שיעורי תורה, ומשורר שירי דביקות לה', אולי אפשר לחשוב שאדם זה הוא בעל בטחון, אבל באמת אינו כן, כי מדת הבטחון אינו ענין מעשי כלל, אלא אדרבה מהותו של בעל הבטחון אינו ניכר לעין כל, והוא ענין התלוי בלב כמו שיבואר בדברי המחבר דלהלן.

בפועל האדם צריך לקבל עבודה, ולעבוד מתשע ועד חמש ככל האנשים, ואל יאמר 'יש לי בטחון, ולכן לא אעבוד אלא אלך ואתיישב בישיבה ואלמד, ואני אקח את התמיכה שהישיבה נותנת, ולשאר צרכי יהיה לי בטחון בה', אולי אשתי תעבוד קצת, וה' ירחם עלינו.../... אדם כזה הוא טועה, שאין זה הגדר של בטחון אמיתי.

חסד ומשפט אשירה

וזל"ק: אחד מהם, כי הבוטח באלוקים רוצה בדינו ככל עניניו – אדם הבוטח בה' מרוצה מכל מה שהשי"ת גוזר עליו, ומודה לו על הטובה ועל הרעה – ומודה להשי"ת על כל מה שקורה אליו, וגם אם יש לו הפסדים במסחרו הוא מודה לו, מפני שהבוטח בה' יודע

לבבו על הרע, ומפני שמאמין באמת שהדבר הזה הוא לטובתו, וגם אם אינו מבין עכשיו למה הוא טוב, מכל מקום יודע שאם עשה כן הקב"ה בודאי הוא לטובתו.

מסופר שפעם נכנסו הרה"ק הר"ר שמעלקא מניקלשבורג זי"ע ואחיו הגה"ק בעל ההפלאה זי"ע אל הקודש פנימה לרבם הק' המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע, ושאלו אותו בכונת מאמרם ז"ל (ברכות נד.): בשם שמברך על הטובה כך מברך על הרעה, דלכאורה כיצד יתכן לברך על מקרה רעה ממש באותו שמחה כמו שמברך על הטוב. ואמר להם המגיד ז"ל להיות שהוא ענין קשה ילכו לשאול השאלה מפי תלמידו הרה"ק הר"ר זושא מאניפאלי זי"ע היושב תחת התנור, והוא בודאי יוכל להשיב לכם בטוב טעם ודעת. וכאשר שאלו השאלה מהר"ר זושא השיב להם בתמיהה: איני יודע מה להשיב לכם, כי מעולם לא פגע בי שום רע בעולם, ולכן אי אפשר לי לירד בעומק דבר זה כלל.

ובאמת ידוע לכל מצבו הגשמי של הרה"ק הר"ר זושא, שהיה עני ואביון מגזלו, עד כדי כך שפעם ישב בתענית למשך תקופה ארוכה מפני שלא היה לו מה לאכול, וקיבל על עצמו שלא ליקח מתנות מבני אדם. ומכל מקום הגיע לדרגה גבוה הלזו שסבר בנפשו באמת שמעולם לא קרה אליו מקרה רע כלל.

ונפלאות כותב הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאמארא זי"ע מגדול מדת הבטחון של הרה"ק הרב"ר ר' זושא (היכל הברכה פרשת ואתחנן): סיפר לי מורי חמי הצדיק המפורסם מו"ה אברהם מרדכי מפניטשוב זי"ע, ששמע מהצדיק הרבי ר' זוסיא זי"ע מהאניפאליא שסיפר לו האין בעניותו היה שמש בעיר אוסטרצה, והיה דרכו להתענות שנים ושלשה ימים, ואחר כך היה הולך לבקש מאיזה בעל הבית שיתן לו על לחם להשיב נפשו, ופעם אחת אמר בלבו שזה חסרון אמונה לילך ולבקש

שאי אפשר לו להשיג פרוטה אחת יותר ממה שקצוב לו מן השמים.

עלינו להדגיש שכל העניין להודות לה' על הטוב, אינו דבר מובן מאליו כלל, כי רוב העולם אינם מודים אף על הטוב, וגם כאשר מצליחים במסחרם הם אומרים לנפשם שהרי הם עובדים ומתפרנסים, ומקבלים את משכורתם כל שבוע, ואינם מבינים מה צורך יש בתודה, שהרי זה מגיע להם, אבל מי שחי עם בטחון הוא מודה לה' בכל עת ובכל שעה, ומכיר שכל מה שהוא מקבל הוא מתנה מאת השי"ת.

ובכן גם כשיש לו קשיים במסחרו, הוא אינו נבהל, הוא מודה להשי"ת על כך שעד עכשיו הגיע לו פרנסתו בלא קושיים, וגם מודה להשי"ת על הקושיים בעצמן בידעו שבודאי כל מה דעביד רחמנא הוא לטובה. לא כן האיש שאינו חי עם בטחון, כאשר מגיע למצב של דוחק, הוא נבהל ונחרד.

כמו שאמר (חייז"ר, כ"א): ה' נתן וה' לקח **יהי שם ה' מבורך**. הפסוק הזה נאמר אצל איוב, שכאשר מתו בניו אמר: ה' הוא שנתן לי אלו הבנים, וה' הוא שלקח אותם ממני. ובכך קיבל עליו באהבה כל מה שנגזר עליו מן השמים.

כמו שכתוב (תהלים ק"א, ב'): **חסד ומשפט אשירה**. ואמרו רבותינו **זכרונם לברכה** (ברכות ס:): על הפסוק הזה: **אם חסד אשירה ואם משפט אשירה**. דוד המלך עליו השלום אמר: בין אם השי"ת עושה חסד, אשיר אליו, וגם אם יעשה מה שנגדמה לי להיות דין של עונש כמו כן אשיר אליו. ואמרו (ברכות נד.): **חייב אדם לברך על הרעה בשם שמברך על הטובה**.

ענין ההודאה על הרע שממנו מיירי המחבר, אין כוונתו כאשר עושה כן מבית ומבחוץ כמצות אנשים מלומדה, לצאת ידי חובת ההודאה על הרע, אלא כוונתו שהאדם צריך להודות להשי"ת מעומק

לך אחד מישראל שלא היו לו תשעים חמורים מכספם וזהבם של מצרים' (בכורות). ואחר כך זכו לקריעת ים סוף אשר שם זכו לגילויים נפלאים, כמבואר במכילתא (הובא ברש"י שמות טו, ב, ד"ה זה) 'ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים'. ואחר כך זכו לה' ולקחתם' במעמד הר סיני שקיבלו כל ישראל את התורה כאיש אחד בלב אחד, וירדה השכינה בכיכול עם כל הפמליא של מעלה למסור להם את התורה, וראו כל זה במו עיניהם. ובמשך שהותם במדבר קיבלו את המן מידי יום ביומו די מחסורם, ולא היה חסר להם כלום משך כל הזמן.

ובזה המשיך משה רבינו לומר להם לישראל תוכחת מוסר, שאחרי כל ההתגלות אלוקות שהיה להם כל השעה נבשלו בנסיון המרגלים, ובשחזור המרגלים ויוציאו דבת הארץ, ואמרו (במדבר יג, לב): הארץ אשר עברנו בה לתור אותה ארץ אוכלת יושביה הוא, וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מדות. מיד: ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא.

אבל באמת יש להתבונן למה אכן לא עמדו בנסיונם ונמשכו אחרי עצת המרגלים, והרי זהו דבר שאין הדעת סובלת, הרי הקב"ה בעצמו אשר עד הנה ראו את ידו החזקה בכל צעד ושעל אמר להם שהם ירשו את הארץ בנחת ובניקל, מבלי מלחמה כלל, ועכשיו כשבאים כמה אנשים בני בשר ודם ואומרים שאי אפשר במציאות מיד נטו לבם להאמין לדבריהם.

וביאור הנעשכי'ער ז"ע כי כאשר נדקדק בדברי משה רבינו כאן נמצא כי עיקר חסרונו היה בענין האמונה, כי לא האמינו בדברי ה' שנמסר להם ע"י נביאו משה שאכן ירשו את הארץ כמות שהוא. וכמו שאמר להם משה רבינו: ובדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלוהיכם.

וזהו לימוד לכולנו עד היכן הדברים מגיעים כשהאדם אינו מאמין בכל לבו שהשי"ת ישלים את

לחם אלא יבטח באלקיו ובאמונה שלימה שלא יחסר מזונו, ופעם אחת התענה שלשה ימים כדרכו, ואחר התענית לא היה מי שיתן לו מעט לחם, והתענה והלך עד שהיה קרוב למות, והיה רעש גדול למעלה, ולא היה בכל המקום מי שיזדמן לפניו זה המצוה הגדולה לקיים נפש קדוש כזה כי לא היה אפילו אחד שיהיה ראוי לזה, אף שהיו שם אנשים כשדים הרבה לא היו ראויין למצוה כזאת שישלח לו השם יתברך דורון כזה, וברא לו השם יתברך שני דדין בפיו, אחד הוציא דבש, ואחד הוציא חלב, ושלשה חדשים היה ניזון מזה הדבש וחלב שהיה יונק מן הדדין שבפיו, ואחר עבור שלשה חדשים בא אליו אחד, ואמר לו: זוסיא קח לך ששה גראשיש וקנה לך לחם, אזי ברגע נפסק זה הדבש וחלב.

ובדבר הזה אינכם מאמינים

בפרשת דברים שקורין בשבוע זו אפשר ללמוד הרבה לימודים בעניני האמונה שעוסקים אנו עכשיו בהם, כי הנה ספר דברים נקרא 'משנה תורה'. וגם גנוז בספר הזה את כל המוסרים שבעולם, ומכל פסוק בספר זה אפשר לכל אחד ללמוד איזה מוסר או התחזקות על המצב שנמצא בו.

מתאמרא משמיה דהרה"ק רבי יצחק מנעשכיז זי"ע לדקדק בסדר הכתובים בתחילת הפרשה (דברים א, כא - מז), דהנה משה רבינו ע"ה דבר אל בני ישראל דברי תוכחות (רש"י דברים א, א, ד"ה אלה), ומנה שם כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן. ובתחילת דבריו תיאר את כל הטובות שעשה עמהם הקב"ה משך כל השנים מקודם, הן מה שהוציאם ממצרים, שזה היתה כרוכה עם הרבה נסים שעשה עמהם, הביא המכות על המצרים, וגם הוציאם ביד רמה בעצם היום הזה לעיני כל מצרים. וגם לא הוציאם בידיים ריקניות, 'שאין

וסיפר לו שמידי יום ביומו מיד בקומו משינתו בבוקר בשעה מוקדם, הוא יוצא מיד לכפרים לקנות מידי הנכרים מיני סחורות, וחוזר העירה ומוכר הסחורה, ואחר כך בא לביתו ורוחץ פניו וידיו, ומברך ברכת השחר והולך להתפלל.

אז אמר לי המגיד, כי לא נכון להתנהג כן, כי היתכן להקדים העסקים לפני התפילה, הרי זה אינו דרך יהודי להתחיל היום עם עסקיו. עניתי לו, הרי אם אתפלל ואתעכב עד אחרי התפילה לא אמצא שוב מה לקנות.

ענה לי המגיד בדרך משל: פעם היה מלמד שנסע למרחקים, ושם התעכב ולימד תלמידים כמה שנים, בהגיע הזמן לחזור לבית קיבץ כל דמי השכירות שתחת ידו, ויצא לדרכו בשמחה רבה להביא דמי מחיה לביתו, והיה בדעתו שבשבת קודש כבר יהיה בביתו, כמובן שבכל הדרך שמר מכל משמר על צרור כספו כי זה שכרו מכל עמלו זה כמה שנים, אך מה' מצעדי גבר ולא הספיק להגיע לביתו על שב"ק, והיה מוכרח לשבות באיזה כפר על שב"ק, ובלית ברירה הפקיד את ממונו אצל הבעל הבית שהתאכסן אצלו, וכמובן שמשך כל השב"ק היה דואג ומיצר מאוד על הממונו, ויהי כצאת השבת רץ מיד אל הבעל הבית ליטול את כספו, ואכן הבעל הבית החזיר אליו את כל ממונו. כשקיבל את כספו התחיל מיד למנות את הכסף לדעת אם אכן החזיר אליו את הכל, וטבח לדעת שהחזיר אליו כל הצרורות, אבל היה חסר לו צרור אחד ששם הטמין איזה פרוטות של נחושת, והתחיל שוב למשמש בכספו עד שמצא גם אותם המטבעות.

אז פנה המגיד אל הבעל עגלה באמרו, ראה כמה הדבר הזה תמוה, אחר המלמד טבח לדעת שהבעל הבית הזה שהתאכסן אצלו הוא איש נאמן, והחזיר אליו את כל כספו, מה היה המקום להסתפק אם החזיר אליו אותו הצרור של הפרוטות הנחושת.

צרכיו, שאחרי ראותם כל האותות והמופתים עדיין נקפה לבם לבלתי להאמין בה'. וכן הוא מטבע בני אדם שמוסרים לילות וימים להשיג פרנסתם, והרי זה לפלא כי הרי רואים כיצד שהשי"ת מספיק להם את כל צרכיהם, ומיום היותם על האדמה לא היה חסר להם דבר, ואם כן האִך אפשר לטעות ולהסתפק שמה לא יספיק לך את כל צרכיך גם עתה?!

ובכן צריך האדם לעשות חשבון עם נפשו, וישיביל לדעת באיזה מקום הוא לקוי במדה זו של 'בדבר הזה' אינכם מאמינים', כי כאשר יעשה האדם חשבון הנפש עם עינים פקוחות ימצא בעצמו שהרבה פעמים מקצר בעבודת ה', בתפילה בכוונה ובלימוד התורה, והכל עם תירוצים ובאמתלאות שצריך להתעסק בשביל פרנסתו, אבל לאמיתו של דבר אם היה לו קצת יותר בטחון לא היה רץ לעבודתו כל כך, ועל כרחך שחסר לו האמונה שהשי"ת יספיק לו כל צרכיו בכל עת אשר יחסר לו.

מה לכם לדאוג

פעם נסעו חבורת חסידים אל המגיד הרה"ק ר' מנחם נחום מטשערנוביל זי"ע, ובעת שהותם בטשערנוביל הצטרף עמם הבעל עגלה, הוא התפלל יחד עם החסידים וישב עמם בצוותא. בדרך חזירתם שנו החסידים ביניהם את דברי רבם הק', וממה שראו עינם, אזי נענה הבעל עגלה ואמר כי בנסיעה זו קיבל גם הוא מרבם המגיד, כמובן שהחסידים התפללו מאוד מדבריו, שהרי הבעל עגלה היה איש פשוט בלי שום השגה, ומה כבר היה יכול לקבל מרבם.

והבעל עגלה המשיך ואמר כי בעת פרידתו מהמגיד, שאל אותו על דרך הנהגתו בביתו ובענין עסקיו, עניתי לו שבדרך כלל פרנסתי היא בעבודת בעל עגלה, אך עוסק אני בעוד מיני דברים מן הצד,

שמכחישים הכל, אלא מדבר מאדם שאכן מאמין בה', אבל כשדברים מרחשים אצלו הוא מאשים את ה', ושואל 'מדוע עשית לי כך?'.

ומזכר לב משתה תמיד

והשני - החילוק השני בין האדם הבוטח בה', ומי שאינו בוטח בה', וכבר אמר המחבר שכל אלו הדברים אי אפשר לראות מבחוץ, אלא תלויים בלב האדם. **כי הבוטח באלוקים נפשו במנוחה ולבו שלו מצד הגזירות, לדעתו - כי הוא מבין ויודע, כי הבורא ינהיג לטובתו בעולמו ואחריתו. כמו שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים סג, ו): אך לאלוקים דומי נפשי כי ממני תקוה. דוד המלך עליו השלום אמר לעצמו: נשמתו! המתן בהשקט להשי"ת, כי כל תקוותי אליו שהוא ישיעני.**

כאשר לומדים בימים אלו באיכה ובמדרש איכה, רואים בעליל שכלל ישראל מאמינים בני מאמינים, החזיקו באמונה זו משך כל הדורות, וגם כאשר עברו עליהם הגזירות הנוראות המבוארים שם במדרש, לא אבדו אמונתם, בידעם כי הבורא ינהיג לטובתו בעולמו ואחריתו. וכן לאחרונה בימי מלחמת העולם השנייה, אשר אי אפשר לתאר הצרות והיסורים שעברו על אבותינו, מכל מקום החזיקו באמונתם וקיבלו עליהם הגזר דין באהבה.

מעשה נורא שמעתי לאחרונה שהתרחש בימי מלחמת העולם השנייה, שפעם כשהיה מזג אויר טוב החליטו הרשעים לשחוק עם היהודים, וציווי להם לעבוד עבודת פרך המשבירת את הגוף והנשמה, והם שרו וזמרו מן הצד ונהנו מן המחזה. אחד מן היהודים שהיו שם הצטער מאוד מזה, ופנה להשי"ת בתפילה מעומק לבבו: הרי עוברים עלינו כל כך קושיים, ומה לט עוד שהרשעים מתענגים מצערנו, נא להביא גשם על האדמה,

אותו הדבר צריך אתה להתבונן, הרי בכל לילה כשאתה הולך לישן אתה מפקיד את נשמתך אצל השי"ת, כמו"ש (תהלים לא, ה): בידך אפקיד רוחי. וכשאתה משכים בבוקר והקב"ה מחזיר לך את נשמתך וחיותך בחמלתו הגדולה, האם יש עוד מקום לדאוג על הפרנסה ושאר הצרכים, הרי מאן דיהיב חיי בודאי יתן מזוני ופרנסה טובה.

אל יתהלל החכם בחכמתו

זול"ק: המחבר ממשיך לבאר החילוק בין מי שיש לו בטחון בה', ומי שאין לו בטחון, שבעל הבטחון תולה הצלחתו בהשי"ת, וגם כאשר נתקל בקושיים משך חייו הוא מקבל עליו את הגזר דין באהבה, לא כן האיש - **ואשר איננו בוטח באלוקים, מתהלל על הטובה** - הוא מתפאר שהשיג את הטוב בכחו ובחכמתו ואינו תולה הצלחתו בהשי"ת, והוא אומר "כמה אני בריא, וכמה גופי טוב, ואני יודע לדאוג על עצמי, ולנהל את חיי בהגיון", וכן אם מצליח בעסקיו, הוא אומר "אני איש עסקים מוצלח, אני משקיע את מיטב כוחותי בעסקי ואני משביע את רצון לקוחותי כראוי, ובגלל זה אני מצליח", **כמו שנאמר (תהלים י, א): כי הלל רשע על תאות נפשו, ובוצע בדרך ניאץ ה' - הרשע משבח את עצמו על שהשיג תאוות נפשו, והגב מהלל את נפשו על הצלחתו. אבל באותה שעה הם בכלל ניאץ ה', שמכעיסים את השי"ת.**

ומתקצף על הרעה - אדם כזה שאין לו בטחון, הוא כועס על השי"ת כשהוא נלקח במזל רע, **כמו שנאמר (ישעיה ח, כא): והיה כי ירעב, והתקצף וקלל במלכו ובאלוקיו, ופנה למעלה** - כאשר ירעב הוא כועס ומקלל את מלכו ור"ל, ופונה את פניו כלפי מעלה ושואל ה' היכן אתה? כאן מדבר המחבר אודות אנשים שאכן מאמינים בה', ואינו מדבר על כופרים כאלה

עומק לבכם תראה שרחוקים זה מזה כרחוק מזרח ממערב, הבעל בטחון הוא בשמחה ובמצב דוח טוב תמיד, ולעומת זה השני הוא תמיד עצוב.

ידועים המה דברי הברכי יוסף (סימן תרצ"ז סק"ב, הביאו השערי תשובה על השו"ע שם), שכתב: מור"ם ז"ל (הלא הוא רבינו הרמ"א) בחכמה יסד חתימה מעין פתיחה שני תמידין בסדרן, כי הוא פתח בריש הגהותיו 'שויתי ה' לנגדי תמיד', וחתם 'וטוב לב משתה תמיד'. וכתב שם לבאר הענין עפ"י דרכו. ולפי דברינו יתבאר כוונתו כמין חומר, שבא להודיע שאי אפשר לאדם להיות 'טוב לב', ובמצב של 'משתה תמיד', רק אם יקיים תחילה את ה'שויתי ה' לנגדי תמיד', דרך כאשר יאמין האדם בכל לבבו שהשי"ת משגיח עליו בתמידות, ומטה את חיו בכל פרט ופרט, אז אפשר לו להיות 'טוב לב', מפני שאינו שרוי בדאגה תמידית על מה שיתרחש עמו, כי יודע שחיו נטונים ביד מי שאמר והיה העולם, ובידו לגדל ולחזק לכל.

אדם לעמל יולד

כעין זה כתב החתם סופר זי"ע בספרו תורת משה (פרשת תולדות ד"ה ויתן) לבאר החילוק היסודי בין איש הישראלי, לאומות העולם, שהחילוק הוא רק בלבם. שעמד לבאר השינוי שמצינו אצל הברכה של יצחק לעשיו, שאמר לו (בראשית כז, לט - מ): משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל, ועל חרבך תחיה. ואצל עם ישראל כשהתורה מבטיחה הברכות לכלל ישראל שיקבלו אם ישמרו את מצוות ה', כתיב (ויקרא כה, ו): ונתתי שלום בארץ... וחרב לא תעבור בארצכם. ולכאורה הדברים סותרים זה את זה, כי אצל יצחק רואים שבירך את עשו שיחיה על חרבו, הרי לנו מזה שהברכה היא כאשר משתמשים עם החרב, ונוצחים במלחמה, אבל אצל כלל ישראל מצינו

ובכך לא יוכלו הם להתענג על החשבון שלנו. ואכן נתקבלה תפילתו, ולא עברה שעה מועטת והתחיל לירד גשם חזק, ומיד נתפרדה החבילה. סיפור זה הוא אחד מני אלף שגם בתוך החושך ראו ניצוצי אורו ית"ש, שהוא משגיח מן החלונות ומציץ מן החרכים. אבל גם כשלא זכו להתגלות, התחזקו בבטחון בהשי"ת, ובאמונה שכל מה דעביד רחמנא הוא לטובה.

ואשר איננו בוטח באלוקים, הוא בצער תדיר ודאגה ארוכה ואבל ועצב – אפילו כאשר הולך כשורה, הוא בצער תמידי ובדאגה מתמשכת, והוא חי תמיד באבלות ובעצבות, להוסיף ולהרבות ולכנוס – ובכל העת הוא מנסה להוסיף להרבות ולאסוף נכסים.

וברעה מפני שהוא קץ בה – וכל שכן כאשר דברים מתנהלים לרעתו, הוא מתרגז ומואס במצבו, והוא כנגד תאוותו וטבעו ומדותיו – מפני שהוא מנגד את תאוותו וטבעו. וכן אמר החכם (משלי טו, טו): כל ימי עני רעים, וטוב לב משתה תמיד. וזה מורה על הענין האמור, כי מי שהוא עני בדעת, וחסר לו הבטחון בהשי"ת, אז גם כשהכל הולך כשורה הכל נדמה לו כרעים, מפני שהוא שרוי בדאגה, אך מי שיש לו לב שמח מפני שיש לו דעת תורה, ומסתכל על חיו עם ההשקפה הנכונה, אזי יש לו משתה תמיד.

דברים אלו הם יסוד חשוב מאוד, שעל האדם לקנות לעצמו מדת "לב טוב", והיינו שיחיה עם בטחון בה', ועי"ז יהיה לו מנוחה ושלווה בעולם הזה. ולכן נקרא על שם ה'לב', כי זהו ענין שתלוי בלבו של אדם בלבד, כי חיי בעל הבטחון אינו שונה מבחוץ ממי שאינו בעל בטחון, שהרי שניהם עוסקים במלאכתם ובכל צרכיהם בשווה, וכלפי חוץ אין שום היכר ביניהם, אלא שאם תבחין

שלו יהיה רק בעבודת השי"ת. וזהו הברכה לאיש הבוטח בה' שזוכה לחיות חיי מנוחה ושלווה יחד עם כל עמלו אשר הוא עמל תחת השמש, כי יודע שה' אלוהיו עמו בכל אשר הוא עושה.

כי לישועתך קוינו כל היום

עומדים אנחנו בימי בין המצרים, אשר בימים אלו כל איש הירא ורך הלבב נתעורר לחשוב ולהתאבל על חורבן בית מקדשינו ותפארתינו, אשר מי יתן ראשנו מים ונבכה על שניטל כבוד מבית חיינו, ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולעשות חובתינו בבית הבחירה. ובאותה שעה מתעורר גם כן בלבבות בני ישראל התקוה והצפייה לישועת ה' כי קרובה היא.

ידוע מהחפץ חיים ז"ע שבשם שמצוה על כל איש מישראל לצפות ולקוות על הישועה הכללים, בביאת משיח צדקינו, כן צריך כל או"א לצפות על הישועה הפרטית, שינצל מכל צרה וצוקה. והאי לך לשונו הנוגע לעניינינו (גאולת ישראל, פרק כה): ידוע שאחת מן השאלות ששואלין לאדם ליום הדין, היא 'צפית לישועה' כמו שאחז"ל (ושבת לא): וזהו דבר המסור ללב, שלא דיי באמור בפה שהוא מצפה לישועה, אלא צריך להיות מצפה לישועה בלב שלם ואמונה שלימה... על כן צריך כל איש ישראל לצפות לישועה בכל יום, כי ישועת ה' כהרף עין, וכמו שאנו אומרים בתפילה (תפילת שמו"ע): כי לישועתך קוינו כל היום. וכתבו בספרים שלא דוקא על האולה בלבד צריך לצפות, אלא על כל מין צרה שלא תבוא צריך לצפות לישועת ה', וכבר כתבו בשם האר"י ז"ל שבכל יום בשאומר 'כי לישועתך קוינו כל היום', יכרין שמצפה לישועה על כל צרה שנמצא בו, והוא מסוגל מאוד להצלה. וה' יזכנו להיות מהמקוים לישועתו תמיד, ובזכות זה נזכה לתשועה האמיתית בב"א. עכ"ד.

שהברכה היא רק אם שורה שלום בארץ באין שום מלחמה כלל.

ומייסד יסוד נפלא, שמגזירת הבורא ית' שעל כל אדם להתעמל ולטרוח בעולם הזה, 'כי אמרו חז"ל (ד, כב): על כרחך אתה חי, וע"ד מליצה החי הוא בעל כרחך, וזה כל חיות של בעלי העוה"ז, כי הבטלה מביאה לידי שעמום, ומי שיש לו כל משאלותיו בלי שום מגיעה יום יום מואס בחייו, וכבר הי' מעשה בזמנינו מי שאיבד עצמו לדעת והניח אחריו מכתב כי מרוב עשרו וכל תאוותיו הוא מואס בעולם ומה יח' סופן של דברים והרג עצמו, אמנם גם העולם נתן בלבם, שיהיה אדם דואג ומצטער וחוזר ומרויח יורד ועולה קונה ומוכר עתים רעה עתים טובה ואין לו שלום ומנוחה בדעתו ולעולם עיף ורגע זה הוא חיותו, ע"כ אמר: על חרבך תחי', אינו חרב למלחמה ממש, אלא כנ"ל תמיד לוחם עם עצמו וזו היא חיותו, כי לולי כן והיה יושב במשמני זו הארץ אטלי' של יון היה מואס בחייו כשור פטם ההולך למות, אשר ע"כ על כרחך אתה חי.

אך עם ה' אלו יפה שעה בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב והיא חיך ואורך ימך, וכתוב ובחרת בחיים, ולא על כרחך, וכתוב מי האיש החפץ חיים ולא מוכרה, ע"כ אחר ונתתי גשמכם בעתם והשיג דיש את בציר אמר: ובכל זאת ונתת שלום בארץ וחרב לא תעבור בארצכם כהנ"ל, וקיי"ל נתינה בעל כרחו לא שמיא נתינה, אלא נתינה ברצון המקבל דוקא ע"כ ברבו יצחק [ליעקב] (בראשית כו, כח): ויתן לך האלוקים נתינה ברצונך ולא בעל כרחך כי אם ובחרת בחיים'.

היוצא מדבריו שלכל בריה נגזר מן השמים להתעמל בהיותו בעולם הזה, אלא שבידך יצחק ליעקב שיזכה שהעליות והירידות והמלחמה

יתגב בלבנו איזה ספק באמיתות הדברים, הרי לך שברגעים אלה יש בהם היסח הדעת במלא מוכן המילה... אבל הצפי' האמיתית להגאולה הוא, להאמין ולצפות שיכול להופיע בכל עת ורגע.

ובימים האלו מתעורר למעלה ג"כ התעוררות לגאולות ישראל, וכמו שכתב בספה"ק ערוגת הכושם (והחילול היום - פרשת מסעי, ד"ה אלה): בטעמא דנקרא החודש הזה אב, על פי מה שאנו רואים שכל מי שיראת השי"ת נוגע בלבבו עגמת נפש על חילול כבוד שמים ועל חורבן בית קדשנו ותפארתנו, וטעמא דמילתא על דרך שארז"ל (בראשית רבה פד, כא): אין מקבלין תחנומין על החי, דעל המת נגזרה גזירה שישתכח מן הלב ולא על החי. ולכאורה הלשון אינו מדויק, דהו"ל ד'נגזרה גזירה שייכחו את המת ולא את החי', ופירש בפנים יפות (פרשת וישב) על פי מה דכתיב (משלי כז, יט): כמים פנים אל פנים כן לב האדם לאדם, דעל ידי שזכור את חברו, מעורר שגם הוא זכור וזכירנו עוד, ומשום הכי אין מקבלין תחנומין על החי וקסבר שמת, כיון דבאמת הוא חי, א"כ חברו זכור וזכרהו, ועי' זה נתעורר גם בלבבו לזכרו. משא"כ במת, כיון דנגזר עליו גזירה שהוא אי אפשר לו לזכור, ממילא משתכח מן הלב...

זה הטעם דנתעורר בימים האלו בלבבות בני ישראל צער על חורבן בית המקדש, כיון דבימים האלה כתיב (ישעיה כב, יב): ויקרא ה' אלוקים צבאות ביום ההוא ללבבי ולמספד ולקרחא, ממילא כמים הפנים לפנים וגו', דכתיב (דברים לב, ט): כי חלק ה' עמו, ומזה ניכר דישאל הם בבחינת בנים למקום, והשי"ת הוא בבחינת אב כביכול, ואפשר דעל זה רומז שם החודש 'אב'. עיי"ש.

על כן עבודתינו בימים אלו לחזק בלבנו התקוה והצפי' לישועת ה', הן להישועה שהאדם מצפה לו בחייו הפרטיים, והן במה שנוגע לישועת הכלל, שנזכה במהרה להגאולה השלימה בביאת משיח צדקינו. וזהו עבודה רבה, אשר באמת רחוקים אנו מאוד מזה, וכמו שיעיד כל אחד במה שראו עינינו אצל הדור הישן, שכל ענין הגאולה היה נוגע לנימי לבבם, ואצל כל תפילה שמתפללים על הגאולה שפכו לבם כמים, והיו מצפים באמת בכל יום ויום לביאת המשיח.

בענין זה מתאמרא משמיה דהגאון רבי יוסף חיים זונגפעלד זצ"ל, שאמר לפרש בזה דבר הגמ' סנהדרין (צז): אין בן דוד בא עד... שיתייאשו מן הגאולה, שנאמר ואפס עצור ועוזב, כביכול אין סומך ועוזר לישראל. כי הא דר' זידא כי הוה משכח רבנן דמעסקי בי, אמר להו במטותא בעינא מנייכו לא תרחקוה, דתנינא ג' באין בהיסח הדעת, אלו הן: משיח מציאה ועקרב. ע"כ. ולכאורה קשה האין שייך שאין בן דוד בא אלא בהיסח הדעת, הרי יש מצוה מן התורה לחכות לביאת משיח, וא"כ האין אפשר שמשכיח יבא בהיסח הדעת.

ואמר לפרש בדרך צחוק מכאוב, שבאמת האמונה שלנו בביאת המשיח הוא עדיין בבחינת היסח הדעת, כי אין אנו מצפים לישועתו באמת. וכן מסופר, שדרכו בקודש היה לסיים בכל יום השיעור בתפילה שנזכה לביאת משיח, וטענו לו אחד שהוא מעכב את הגאולה, שהרי אין בן דוד בא אלא בהיסח הדעת. ענה לו ר' יוסף חיים: הבה נצייר שבעת הזאת שאנו יושבים כאן, יופיע אחד מבני החבורה ובפיו בשורה: אליהו בא, והנה הוא עומד כאן ברחוב עם קבוצת יהודים, האם לא

דברי תורה

... שבועות ...

עריכת השולחן ליל א' דשבועות תשפ"ד

בתוכן

נסיון העקידה • מי שענה לאברהם אבינו הוא יענינו • פנה נא אל האבות ואל לחטאות • זה לעומת זה • הביאו לי ספר יוחסיהם • שבע יפול צדיק וקם • נפשי חולצת אהבתך • בימים ההם בזמן הזה • גודל חשקת התורה אצל הרה"ק מצאנו זי"ע • בכל יום יהיו בעיניך כחדשים

הר סיני כדי ליתן את התורה במקום המקדש. ויש להבין מה תועלת יש בנתינת התורה על מקום המקדש, עד שהוצרך בשביל כך להביא הר המוריה אצל הר סיני.

נסיון העקידה

ונראה לבאר בהקדם מאמר נפלא דאיתא בספר **דבש בשדה** [ליקוט נפלא מתלמידי הבעש"ט] (אות עג), בשם הרה"ק ר' **מנחם מענדל מרימינאב זי"ע** לבאר כוונת הכתוב (בראשית כב, ה): ויאמר אברהם אל נערי שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עד כה ונשתחוה ונשובה אליכם. דהנה ידוע מכל **הספרים הקדושים**, גודל וריבוי המניעות שהיה לאברהם אבינו בשעת העקידה, וכמבואר

(א) איתא במדרש (הובא בקדושת יו"ט): בשעה שאמר הקב"ה אנכי ה' אלקיך וגו', פתח משה ואמר ברוך שלא עשני גוי. והמדרש הזה אומר דרשוני, ועוד יש לדקדק למה אמר משה הנוסח 'שלא עשני גוי' בלשון שלילי, ולא בדרך בלשון 'שעשני ישראל'.

(ב) איתא בילקוט שמעוני (ח"א רמז תרפד) בשעה שקיבלו ישראל את התורה נתקנאו אומות העולם מה ראו להתקרב יותר מכל האומות, סתם הקב"ה פיהם, אמר להם הביאו לי ספר יוחסין כשם שבני מביאים, שנאמר (א, יח): ויתילדו על משפחותם. ודקדקו המפרשים מה שייך ענין היחוס לנתינת התורה.

(ג) עוד איתא במדרש (ליקוט ראובני פרשת יתרו אות ג) שהקב"ה הביא את הר המוריה אצל

ובפרט חטאות נעוריו ואין לו שום פגם כמלאך, אז מובטח לו שהוא השי"ת בעצמו, אמנם מי שעדיין מסופק אם תיקן כבר כל חטאותיו, חלילה להביט על דבר גדול זה, על כן בדוק וברר מניין היה הדיבור הזה.

כאשר שמע אברהם את דבריו, עמד בחרדה גדולה כי בגדל ענוותנותו נתיירא שמה גרם החטא, ועדיין לא תיקן את כל פגמי חטאיו. ובתחבולה זו כמעט הפילו השטן מגדל הזריות והחמימות שהיה לו, ותיכף ומיד היה מבטל אותו מעבודתו, אלא שאז נתחזק במחשבתו, ואמר: חלילה שיבטל אותי שום דבר מעבודתו, והגם שעדיין לא תיקנתי מעשי כראוי, מ"מ עדיין אעשה רצון קוני, וקודם אעשה רצונו בעשה טוב, ואח"כ אסור מרע.

ובזה ביאר הרה"ק ר' מנחם מענדל **מרימינאב זי"ע** מה שאמר הכתוב **ויאמר אברהם אל נערי, היינו חטאות נעוריו, שבו לכם פה עם החמור – עם החמירות שלי, ואני והנער – יצחק – נלכה עד כה ונשתחוה בהכנעה גדולה לפני קוני, ואחר שנסיים בעבודה זו, נשובה אליכם.** ובכח זה עמד אאע"ה בנסיון העקידה, וזכות זה זוכר הקב"ה לעד בכל עת ורגע.

ומבואר מזה יסוד גדול וחיוק בעבודת השי"ת, וכדאיתא **בספרים הקדושים** ובפרט בספרי חסידות, כי האדם באשר הוא שם, כאשר עובד את בוראו אסור לו להביט מאחוריו על חטאיו אשר חטא, כי זהו עצת היצר שמנסה למנועו מלעבוד את בוראו כראוי. אלא יתחזק ויעבוד את בוראו כצדיק הדור, ורק אח"כ יביט ויתקן את מה שפגם כבר. ויסוד מוסד זה יסוד לנו אברהם אבינו בנסיון העקידה.

במדרש שהשטן נתלבש כנהר וכדו', ולא לחנם עומדת לנו מצווה זו מאז ועד עתה, ולדורינו ולדורות דורותינו עד עולם, ובזכותה אנו ניצולים מכל מיני פורעניות.

והנה אף שהשטן עשה כל מיני תחבולות כדי למנוע את אברהם אבינו מלקיים ציווי של מקום, אמנם אאע"ה בגדל החמימות וההתלהבות שבערה בקרבו אש גדול ונורא לעשות רצון כבודו יתברך, התגבר על כל תחבולות השטן בשמחה גדולה.

הנה כאשר ראה השטן שכל יגיעתו היה לריק, ניסה למנוע את אאע"ה מעבודתו בתחבולה אחרת, והוא ע"י שהתלבש לאיש כשר וצדיק וישר, והיה הולך כנגד אברהם ונתן לו שלום בדרך אהבה כנכון, ושאלו לאן רגליו מוליכות אותו, והשיבו אברהם שהולך הוא לקיים מצוות בוראו שציווהו לשחוט את בנו יחידו על גבי המזבח.

אמר לו האיש הצדיק: אשריך אברהם שאתה הולך לעשות רצון קונך בוריות ובשמחה, אמנם הגד נא לי מנין אתה יודע שכך הוא רצון קונך?, השיבו אברהם שהרי כך שמע הוא בעצמו קול ה' מדבר אליו ואומר לו: קח את בנך את יחידך וגו'.

אמר לו האיש הצדיק: אשריך אשריך! בוודאי זכית לדבר גדול שעדיין לא זכה לכך כמעט אדם מעולם, אמנם בכל זאת הנני רוצה לגלות לך מה ששמעתי וקבלתי מרבתי, אשר לאו כל אדם זוכה לשמוע דברי הקב"ה בעצמו, ואף כשזוכה ושומע מ"מ אל יבטח בזה שהוא קולו יתברך, כי שמא הוא מצד האחר רח"ל, ורק האיש שמובטח לו שתיקן כבר כל חטאיו

וא"כ איך מלאה ליבנו לבקש מאת הבורא מי שענה לאברהם אבינו הוא יענינו? עיי"ש מה שמיישב הקשיא ג"כ בדרך משל.

אמנם לדרכינו יש לומר, כי קושיא מעיקרא ליתא, שהרי כאשר השטן עמד ופיתה את אברהם אבינו להזכירו כמה גדלו עוונותיו מנשוא, ובזה רצה למנוע אותו מלקיים את מצות בוראו, אז האיר הקב"ה את עיניו, שיסיק במחשבתו שבעת קיום המצוה אין להביט כלל על אחוריו ועל חטאיו, על כן אף אנו בקשתינו בפינו שהוא יענינו כדרך שענה לאברהם אבינו, ואף אם עדיין לא חזרנו בתשובה שלימה כראוי, יעמוד לעזרתנו כמו שענה לאברהם אבינו בהר המוריה.

פנה נא אל האבות ואל לחטאות

על דרך זה יומתקו דברי המדרש (קושיא ג) מה שהביא הקב"ה את הר המוריה אצל הר סיני בשעת מתן תורה, כי בני ישראל נתייראו מלקבל את התורה מאחר שעדיין לא תיקנו כל מה שפגמו ע"י חטאיהם הקודמים, ולכך עקר הקב"ה את הר המוריה והביאו אל הר סיני, כדי להורות לבני ישראל ענין זה שיסד אברהם אבינו לדורותיו אחריו, שבשעת קיום המצווה אין להביט כלל על מה שחטא מקודם, אלא יהיה בעיניו בשעת קיום המצווה כצדיק הדור, ורק אח"כ ישוב בתשובה על עוונותיו, כי אם יביט בכל עת על מה שחטא כבר, לא יקיים מצוות הבורא כלל.

ע"פ זה יש לבאר ג"כ כוונת דברי רב יוסף בחג השבועות (פסחים סה:) אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא, כי רב יוסף החזיק עצמו כמי שהיה מרובה חטאים, ועל כן

מי שענה לאברהם אבינו הוא יענינו

ובזה יבאר מה שהקשה המגיד מדובנא זי"ע מה שאומרים בנוסח הסליחות: מי שענה לאברהם אבינו הוא יענינו, ומבאר הקושיא כדרכו על דרך משל לעשיר אחד שהשיא את בתו, וכנהוג השתתפו כל אנשי העיר בשמחתו הגדולה בשמחת כלולות בתו, וכמה אנשים שלחו לו מתנה לכבוד החתן והכלה, ובתוך האנשים היה אחד בעל עסק גדול שהביא מתנה גדולה ויפה, כאות הכרת הטוב על שהמחותן מרבה לקנות אצלו.

אחר תקופה קצרה השיא אחד מעניי העיר את בתו, ואף אותו בעל עסק הג"ל השתתף בשמחתו והביא עמו מתנה קטנה לכבוד שמחת החתונה, וכאשר ראה הבעל שמחה שלא הביא כי אם מתנה קטנה, שאלו מה נשתנה הוא מאותו עשיר שהביא לו מתנה גדולה ויפה, ואילו לו אינו מביא כי אם מתנה אשר קט ערכה.

בשמוע בעל עסק זה את שאלתו, פנה אליו ואמר לו: וכי שוטה אתה, והרי עשיר זה קונה אצלי כל ימות השנה, ומשלם לי ברחבת ידיים, וכמעט כל פרנסתי ממנו, ועל כן בעת שמחת כלולות בתו, הנני מכיר לו טובה על טובתו ומביא לו מתנה יקרת ערך, אמנם אתה שאינך קונה אצלי כי מעט, מדוע אתן לך מתנה גדולה כמו העשיר?

ועל פי משל זו הקשה המגיד מדובנא, שהרי אנו דומים לעני זה, שהרי אברהם אבינו היה ראש המאמינים ועמד בעשרה נסיונות, וקידש שמו יתברך ברבים, מה שאין כן אנו, וכי עמדנו כולנו בעשרה נסיונות שעמד בו אאע"ה, וכי כל המצוות שאנו מקיימים שלמים בקיומם כדרך שקיים אאע"ה את כל מצוות הבורא?

החטאים, על כן פתח ואמר מה אקוב מה קבה א-ל, כי מהאי טעמא גופא אין ביכלתו לקללם כנ"ל.

הביאו לי ספר יוחסיכם

בהקדם כל זה יבואר דברי המדרש (קושיא ב) **בשעה קיבלו בני ישראל את התורה נתקנאו בהם אומות העולם** מדוע זוכים הם לקבל את התורה אף כשהם מלוכלכים בפגמי עוונותיהם, ולכך **סתם הקב"ה את פיהם ואמר להם הביאו לי ספר יוחסין כדרך שמביאין לי בני ישראל** מתייחסים אחר אביהם אברהם שיסד יסוד גדול שאף אם עדיין לא תיקנו את כל פגמי הנפש, מ"מ יקימו מצוות הבורא בעשה טוב, ורק אח"כ ישונו לסור מן הרע, מה שאין כן אצל אומות העולם כי אין מתייחסים אחר אברהם אבינו.

שבע יפול צדיק וקם

נמצא לפי דברינו אלה שבני ישראל היה נשבר לבכם בקרבם על שלא היו יכולים לקבל את התורה מחמת חטאיהם, ולפי"ז אפשר להמתיק הא דאיתא **בעצי חיים** (יתרו) לתרץ קושיית **התוס'** (שבת פח. ד"ה כפה) מדוע הוצרך הקב"ה לכופו על בני ישראל הר כגיגית, אחר שכבר אמרו נעשה ונשמע, כי עשה כן כדי להגדיל הנסיון כי גדול המצווה ועושה משאינו מצווה ועושה, ועל כן כפה עליהם הר כגיגית כי בזה נכנסו בגדר 'מצווה', וגדלה כח היצר המונע אותם מלקיים המצוות, עיי"ש.

ולדברינו יש להוסיף ולומר שכאשר עמדו בני ישראל על הר סיני, לקח הקב"ה מהם

לא היה ראוי בעיניו לקבל את התורה ולקיים מצוות הבורא כשהוא מרובה חטאים, ועל כן אמר דאי לאו האי יומא המורה על יסוד זה, שאפילו כאשר עדיין לא נטהר לגמרי מחטאיו, מ"מ יקיים את מצוות בוראו ורק אח"כ ישוב לתקן את אשר פגם כבר, א"כ כמה יוסף איכא בשוקא, שהרי מחמת רוב החטאים לא יכנסו לעולם לביהמ"ד לעסוק בתורה ולקיים מצוות השי"ת.

זה לעומת זה

ע"פ דברים אלו יתבאר דברי רש"י (במדבר כב, כא ד"ה ויחבוש) אמר הקב"ה: רשע, כבר קדמך אברהם אביהם, שנאמר (בראשית כב, ג): וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו. דהנה בלעם רצה לקלל את בני ישראל כי מחמת חטאיהם אינם ראויים לברכה, ולכך השכים קום באור הבוקר, לרמזו על חטאות הנעורים. אמנם אמר לו הקב"ה: רשע כבר קדמך אברהם אביהם, שאף הוא השכים קום לעשות רצון קונו אף על פי שהיה חשוב בעיניו כחוטא, כי אין החטאים מונעים את בני ישראל מלקיים מצוות, ועל כן אף הקללות לא יחולו עליהם.

וע"פ דברים אלו יומתקו דברי המדרש פליאה (הובא בספר **אזהב ישראל** ליקוטים פרשת במדבר) על הכתוב (במדבר ב, ב) באותות לבית אבותם, אל תקרי באותות אלא באותיות, לפיכך אמר בלעם מה אקוב לא קבה א-ל (שם כג, ח), והוא תמוה. ולדברינו יש לומר כי בשעה שראה בלעם שבני ישראל מתייחסים אחר אביהם למעלה בקודש אברהם אבינו, שהוא חידש ענין זה, שאפילו אם חטאו כבר מ"מ אפשר לקבל את התורה, כי אין מגיעה בקיום המצוות מחמת

תבור והר הכרמל שהיו חפצים מאוד שהקב"ה יתן את התורה עליהם כדאיתא במדרש (ילקוט שמעוני רמז רפ) יזכו לעתיד לבוא שיבנה הקב"ה את הבית המקדש עליהם, כמו שהובא בדברי יוא"ל (שבועות אות נד) בשם המדרש (פסיקתא דר"כ כא ד), וכדאיתא בשאר מדרשים, וכל זה הוא מחמת רוב השתוקקותם לקבלת התורה.

ואף שהיה נראה בעיני בשר ודם שחזרו הרים אלו בבושת פנים והשתוקקותם ורצונם לא עשתה רושם, מ"מ לעתיד לבוא לא יקפח הקב"ה את שכרם, ויזכו שיבנה עליהם הביהמ"ק. כדרך הזה יש לו לאדם לדעת, שאף כאשר רוצה ומשתוקק להתקרב להקב"ה ולזכות להשגות בתורה, ואינו רואה שנעשה רצונו, ידע בבטחה, שרצונו והשתוקקותו לא ישובו ריקם, ויזכה שהקב"ה ישרה שכינתו עליו.

ומה מאוד נפלאו דברי **השפתי צדיק** בענין זה, שכתב לפרש דברי הגמ' (שבת פו:) שביום הראשון לא נתן להם הקב"ה את התורה מחמת חולשא דאורחא. ולכאורה כיון שבאו ע"י ענני הכבוד, א"כ מה טורח יש בדרך, שמושום כך לא נתן להם הקב"ה את התורה ביום הראשון. ומבוא, שחולשא דאורחא הכוונה הוא, על חולת אהבת בני ישראל לאביהם שבשמים, ומהאי טעמא המתין הקב"ה מליתן להם התורה, כי לא רצה הקב"ה לבטל מאיתם את גודל תשוקתם, כי מה מאוד חביב לפני הקב"ה בראותו את גודל תשוקת בניו לקבל את התורה, ומחמת נחת רוח זה המתין מליתן להם את התורה עוד יום. והדברים מפליאים.

בענין זה מסופר על שני אנשים שבאו אצל הרה"ק **מהוסיאמן זי"ע** אחד מהם ביקש ברכה על עשירות והשני ביקש ברכה על

את כל המדרגות הגבוהות שהיה להם בשעה שאמרו נעשה ונשמע, וכפה עליהם הר כגיגית, כדי להורות לבני ישראל, שאף אם האדם נמצא בשפל המדרגה בתוך חשכת חטאיו, אין דבר זה מונע אותם מלקיים מצוות השי"ת כראוי כמו הצדיק הדוד, אלא עליהם לקבל את התורה ולא להביט מאחוריהם.

ולבן (קושיא א) כאשר ראה משה רבינו שבני ישראל נפלו ממדרגתם אף אחר שכבר אמרו נעשה ונשמע והתייצבו בתחתית ההר בשפל המדרגה, והיו במוצב שלא היו יכולים להודות על היותם ישראל, כי עדיין היו בהם פגמי החטאים, אמנם בכל זאת יש להודות על שזוכים הם לקבל את התורה כדרך שייסד אברהם אבינו שהלך לעשות רצון קונו בחשק והתלהבות אף כאשר היה בעיניו כמי שהוא מלא חטא, משא"כ אומות העולם שאין מתייחסים אחר אברהם לא זכו לקבל את התורה, ועל כן פתח ואמר ברוך שלא עשני גוי.

נפשי חולת אהבתך

והנה במתן תורה רצה הקב"ה מתחילה ליתן את התורה לבני ישראל ע"י משה רבינו, אמנם הכתוב מעיד (שמות יט, ח) וישב משה את דברי העם אל ה', ופירש **רש"י** (פסוק ט ד"ה את) שאמרו שרצונם לשמוע ממך, אינו דומה השומע מפי שליח לשומע מפי המלך, ורצוננו לראות את מלכנו.

ורואים מזה גודל השתוקקות בני ישראל שהיה להם בקבלת התורה, ואף שלא היה כביכול דעתו של הקב"ה מתחילה ליתן להם את התורה מפי, אמנם בראותו רצונם כי עז לשמוע ממנו, נתן להם התורה מפי. ולא עוד אלא אף הר

לבני ישראל חשק זה כמו שהיה להם ביום באו מדבר סיני, שהיה להם החשק הנפלא.

ואף עתה אחר שניתנה תורה, מכל מקום בכל שנה ושנה כשבא יום זה, צריך האדם להשתדל להשיב אל ליבו חשק וצימאון מחודש לקבלת התורה, וע"ז יהיו דברי תורה נבלעים בלב ויזכה לטעום טעם מחודש בתורה הקדושה במתיקות ועריבות כענין שנאמר (תהילים יט, יא) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים. כי עיקר העצה שיבלע דברי תורה בלב, הוא ע"י החשק והצימאון לדברי תורה. וזהו כוונת דרשת חז"ל ביום הזה ניתנו, שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנה ויהיה החשק מחודש, וזהו עיקר עסק החודש הזה.

גודל חשקת התורה אצל הרה"ק מצאנו זי"ע

היוצא מדברינו אלה שהאדם צריך להגדיל ההשתוקקות לזכות לקבלת התורה כראוי, ולא לחשב חשבונות שאינו ראוי לכה, כי כל אשר בשם ישראל יכונה יכול להרגיש במתיקות התורה, וכבר סיפר הגה"ח ר' אברהם הערש ווייס זללה"ה אב"ד נווה אחיעזר, ששמע בשם המנחת אלעזר שקינו הרה"ק בעל השם שלמה זי"ע נשתדך פעם עם הרה"ק מגארליץ זי"ע, והחתונה נעדה להתקיים בעיר צאנו אצל הרה"ק מצאנו זי"ע, והנה בשעה הנועדה נתקבצו עם רב במקום המיועד, והמתינו לצאתו של הרה"ק מצאנו שהיה סגור בחדרו, אמנם כאשר ראו ששוהה מלבוא, פנו בני הצאנוער רב אל הרה"ק בעל השם שלמה, ואמרו לו שהם מחויבים בכבוד

יראת שמים, והנה האחד שנתברך בעשירות, כאשר אך יצוא יצא, לחזור לביתו ע"י 'קאר', הנה כאשר רצה לשלם ל'דרייווער', הוציא שטר של מאה, וביקש אם יש לו להחזיר לו עודף [-רעשט], וכאשר אמר לו שאין לו, הראה לו על חנות העומדת בקירוב מקום שיכול לילך שם לפרוט מעותיו. אך כאשר הגיע לשם אמר לו בעל החנות שאינו יכול להמיר לו המעות כי אם כאשר יקנה כרטיס ה'לאטערי' אז יוכל להחזיר לו עודף. וכיון שכן אכן קנה הלה כרטיס ה'לאטערי', וכעבור כמה ימים שמע שזכה ב'לאטערי', ונתעשר בהון רב.

וכאשר שמע השני איך שברכתו עשתה פירות לאתרו, פנה אל הרה"ק מהוסיאטן כששאלתו בפיו מדוע הוא לא זכה לראות מיד שברכתו מתקיימת, ורק חבירו שביקש עשירות נענה מיד. ואמר לו הרה"ק מהוסיאטן: אם היית רוצה לזכות ליראת שמים כמו שרצה הוא לזכות בעשירות היית גם אתה נענה מיד. כי כך היא דרכה של תורה, שכאשר האדם חפץ ומשתוקק לזכות להשגות בתורה ויראת שמים, יעמדו לו מן השמים לעזור לו והבא ליטהר מסייעין בידו.

בימים ההם בזמן הזה

ובענין ההשתוקקות לזכות לתורה איתא בברי צדיק (ר"ח סיון) לבאר כי כשהגיעו בני ישראל אל הר סיני, היו מכינים עצמם בהכנה דרבה לקראת מתן תורה, ואף שעדיין לא ניתנה להם התורה, היו מכינים עצמם ע"י הרצון וההשתוקקות וההתחדשות לזכות לקבלת התורה, ועל זה דרשו חז"ל (תנחומא ישן סי' יג) ביום הזה, בכל יום יהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנה, והיינו שתמיד יהיה

[שבת היום, פסח היום], ומבאר הכוונה, דהנה בנוהג שבעולם שיש בכל עם ועם ובכל דור ודור אנשים שאינם חוששים לדתי המלך כשהוא מיושנת קצת, ומכל שכן כשהמלך מצווה מה שהוא נגד חק האומה ההיא ותורת אלוהיהם, ואף אם מתחילה הם מקבלים עליהם מצות המלך כשהיא חדשה, מ"מ אחר שנתיישנה קצת ודאי שאין מקיימים אותה.

אמנם העצה היעוצה למלך הוא שיחזור לצוות אותם מחדש ויעשה אותם דיוגטמא חדשה ובכך יקיימו אותה כל בני מדינתו. וזהו שאמר המן לאחשוורוש, שאצל האומה הישראלית לא תועיל עצה זו, כי בכל יום הרי היא בעיניהם כאילו היום יצאו ממצרים, וכאילו היום עמדו על הר סיני, ואומרים שה"י פה"י, דהיינו **שבעות** היום, **פסח** היום, נמצא שבכל עת הרי הם מתחזקים נגד חוקי המלך, ולכך למלך אין שווה להניחם.

וביזן שכן התעוררו נא לקבל את התורה בהתחדשות והתעוררות, כי סגולת הימים מועלת לו לאדם שיוכל לקבל התורה כראוי, על דרך שעבד אברהם אבינו את בוראו בהתלהבות וחשוקה גדולה. יעזור השי"ת שנוכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות את כל דברי התורה באהבה, ונוכל להתגבר על נסיונות הדור הקשה והתקופה הקשה, ויאיר הקב"ה את עינינו בתורתו ונוכה לקבל התורה באנפין נהירין, עדי נוכה להתגלות כבוד שמים עלינו בביאת משיח צדיקנו במהרה בימינו אמן.

אב ואינם יכולים להפריע לו, אמנם אם הוא רוצה יכול הוא ליכנס לראות סיבת שהייתו.

וכאשר נכנס בעל השם שלמה לחדר ראה את הצאנזער רב יושב ועוסק בתורה בהתמדה גדולה וביגיעה עצומה, ואף לא הרגיש בכניסתו, ובראותו כי כן, הוריד השטריימל מראשו כדי לכסות בו את הנרות כדי שיחשך החדר, אז הרים הצאנזער רב את עינו הקדושים, ושאלו: מה אתה מחפש כאן?, וכשהשיבו שכבר הגיע זמן החופה וכל העם ממתנים כבר, אמר לו הצאנזער רב: הרי בכל עת מפריעים אותי מלימודי, וואס זאל איך טוהן אז איך האב ליב צו לערנען מלחמות און בעל המאור?, עכשיו שהחדר ריק הוא הזמן שאוכל לעסוק בתורה, אנא ממך התיישב לצידדי ולמד עמי!. וכך הווה שנתיישב לצידו ועסקו יחד כמה שעות בלימוד מלחמות ובעל המאור, או אז נעמד הצאנזער רב ואמר: יעצט קען מען צוגיין צו די חופה!. וכאשר סיפר השם שלמה עובדא זו, הפטיר ואמר שכאשר אמר הצאנזער רב 'וואס זאל איך טוהן אז איך האב ליב צו לערנען', האירו פניו כוזהר הרקיע מגודל תאוותו וחשקו לעסוק בתורה.

בכל יום יהיו בעיניך כחדשים

בענין זה איתא בדרשות חתם סופר (פורים דרוש ה) לבאר מה שאמר המן הרשע לאחשוורוש (מגילה ג): שבכל עת פוטרים בני ישראל עצמן ממלאכה באומרים שה"י פה"י

דברות קודש בעת הקידוש

לרגל שמחת הכנסת ספר תורה

שנכתב ע"י ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יום ב' דשבועות תשפ"ד

בתוכן

מפני קנאה ושנאת חינוס גלינו מארצינו + ויחן שם ישראל עד ההר + אין שמחה כשמחת התורה + גודל ענין הכנסת ספר תורה בחג השבועות

השבועות אחר קבלת התורה, ועובדא דהוה הכי הוה: הצדיק המפורסם ר' שמשון וויזענער זצ"ל היה חשוב ומקורב למלכות, פעם אחת שאלו המלך מדוע כלל ישראל נמצאים בגלות זה זמן ארוך ולא נתגלה הקץ, ואיזה חטא גרם להם את זאת. ויען ר' שמשון ויאמר: אין זה אלא מפני הקנאה ושנאת חינוס השרוי ביניהם. אמנם המלך לא האמין לדבריו, כי לא העלה על דעתו שירבה ביניהם כל כך הרבה קנאה ושנאה יותר משאר אומות, שמחמת חטא זה יארך להם הגלות כ"כ, ואמר לר' שמשון שאם אינו עונה לו תשובה עד שלשת ימים אז נקום ינקם בבני ישראל.

ובשמוע ר' שמשון את דברי המלך, הלך לביתו ועשה שאלת חלום לדעת מה זה ועל מה זה, והודיעו לו מן השמים שתשובתו שהשיב למלך אמת נכון הדבר וברור שכל הם פני הדברים, ואל ישוב מדבריו הראשונים, והמלך ממילא יאמין לדבר זה.

א) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל (דברים לא, ט). יש לדקדק אומרו ולמדה את בני ישראל, שנראה מדבריו שטעם חיוב כתיבת ספר תורה הוא כדי ללמדה לבני ישראל, ולכאורה כדי שילמדו ישראל את התורה כבר נתן הקב"ה את התורה בהר סיני, משא"כ ענין כתיבת ספר תורה אינה לכך, וכי כל ספר תורה ללמדה הוא.

ב) איתא בדרשות חתם סופר (פסח דרוש כח) שהמנהג לעשות הכנסת ספר תורה בפומבי. ויש להבין מדוע נשתנה מצווה זו שנוהגין לעשותה בפומבי, משאר מצוות ה' שעיקר המצוה הוא שיעשה בינו לבין קונו.

מפני קנאה ושנאת חינוס גלינו מארצינו

ונראה בהקדם עובדא דאיתא בספר דברי מאיר שהיה הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן זי"ע נוהג לספר בכל חג

וַיְהִי בבוקר וישכם האיש לומר שירות ותשבחות, שאל אותו המלך כמה רחוק הכפר מווינען, ויען האיש ויאמר הנה יש לי עגלה קטנה וביכלתי להוליכך לווינען, והסכים המלך לדבריו וביקש שינקוב לו שכרו, ואמר לו האיש ד' פערציגעה, ויאמר המלך שיתן לו כך באופן שיתן לו הפעליץ לכסות את עצמו על הדרך, ואף שאמרה האשה לבעלה הנה הנך רואה שרוצה לגנוב ממך הפעליץ, ובסופו של דבר אף לא ישלם לך על היי"ש והמוזנות, בכל זאת לא ירא האיש מכל זה באומרו שהוא איש ככל האנשים.

וַיִּסְעוּ אל העיר ווינען, ויהי כאשר באו אל שערי העיר שאל האיש את המלך לאן הוא רוצה שיסיעוהו, ויאמר לו אצל חצר המלך, ואף כאשר סירב האיש לזה באומרו כי בוודאי ענוש יענישו אותנו אם ניכנס לשם, בכל זאת אמר לו המלך אל תירא ואל תחת, והכל על מקומו יבוא בשלום.

וַיְהִי כאשר באו אל שער המלך קפץ המלך מהעגלה וינס ויברח אל תוך שערי הארמון, מיד התחיל האיש לחשוש שהיה צריך לשמוע בקול אשתו, כי רואה הוא בעיניו שהלה ברח בלא שום תשלום כשהוא עדיין מעוטף בפעליץ, ועמד כך משתומם בלא לדעת מה לעשות. וכעבור כמה דקות, יצאו לפניו משרי המלך ובאו אליו באמרם שהמלך הזמין להיכנס אליו, וכיון שכן חשש מאוד שהוא מוזמן לדין על שהעז להיכנס עם עגלתו לתוך שערי חצר הארמון.

אֲמַנָם כאשר נכנס לפני המלך שאלו המלך אם הוא מכירו, והאיש הכפרי הלזה אשר מעולם לא ראה פני המלך, תמה בפני המלך מהיכן יכירו. אז התחיל המלך לומר לו צורת דירתו ומה מונח שם ומה מונח שם וכו', והאיש

וַיְהִי ביום המחרת נפל שלג גדול מן השמים אשר אז רצים החיות ביער, על כן הלך המלך עם יועציו לתוך היער לצוד ציד, והלכו כמה פרסאות מן העיר, ויפרדו איש מאחיו לחפש כל אחד אחר צידו, וגם המלך נפרד מהם ותעה ביער עד עת ערב, והם לא ידעו שהמלך תעה בדרך, בחשבם שחזר לביתו.

וַיְהִי כאשר הלך המלך ביער בחשכת הלילה, וירא אור המאיר המעיד שבקרבת מקום מעבר הנהר עומד עיירה, הלך המלך עד שהגיע לנהר, ופשט את מלבושיו ועבר את הנהר, והגיע אל עבר הנהר ערום ויחף והיה לו קר מאוד כי הלך רק בכתנות ומכנסיים, והלך בתוך הכפר מדלת אל דלת, אמנם כל הדלתות כבר היו סגורות, עד שמצא דירה אחת שהיה פתחו פתוח ושמה ליבו בקוותו שיוכל להיכנס לבית זה, אמנם כאשר הגיע לשם וראהו הערל בעל הבית, גרשהו משם בחשבו כי שד הוא.

וַיֹּאמֶר המלך בליבו: אם אלך אל הערלים יעשו כולם כמו שעשה לי ערל זה, אלך אצל אכסניית יהודי ובוודאי יעשה עמי חסד ואמת, וכן עשה והלך לאכסניא של יהודי ופתח לו הלה את הדלת והכניסו לביתו, ותען האשה ותאמר לבעלה, אולי יגנוב ערל זה מאתנו מעות או כלי, ויאמר האיש לאשתו, בכל זאת צריכים אנו ליתן לו מקום ללון, כי איש הוא כשאר אנשים.

בִּיקֶשׁ המלך שיתנו לו יי"ש ומוזנות, ונתנו לו, מיד קפץ על התנור באמרו שקר לו מאוד ונתן לו האיש את הפעליץ שלו שיתכסה עמו. ותאמר לו אשתו גם עתה, שערל זה יגנוב הפעליץ ויברח, אמר לה האיש שיהיה ער כל הלילה ולא יכבה את הנר.

הפשוט הוא כי היה רוצה ללמד שדרך ארץ קדמה לתורה, ואם אין מידות טובות אין תורה, כי עיקר תכלית קבלת התורה הוא שיהיו בבחינת כאיש אחד בלב אחד, כי אף כשיעסוק בתורה, מ"מ כל זמן שעדיין מתנהג במידות רעות ומרבה בקנאה ושנאת חנם, אין התורה מתקיימת אצלו. ועל כן כאשר באים לקבל את התורה התנאי קודם למעשה שיהיו כולם בבחינת איש אחד בלב אחד.

ובהקדם כל זאת יש לומר שמהאי טעמא נהגו לעשות הכנסת ספר תורה בפומבי, שאז כל העם יוצאים לרשות הרבים ושומעים ורוקדים כל החברים והידידים גם יחד, כבשמחת חתונה, להורות כי תכלית התורה הוא שישירה ביניהם האחדות כאיש אחד בלב אחד, וישמחו אחד עם חבירו.

ולבן אמר הכתוב ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, והכוונה על מה שנוהגים לשמוח על כתיבת ספר תורה בפומבי, והיינו טעמא משום ולמדה את בני ישראל, בלשון יחיד, כי עיקר חיוב לימוד התורה הוא כדי שיהיו כולם כאיש אחד בלב אחד, וזהו תכלית התורה.

אין שמחה בשמחת התורה

על כן אודה ה' מאוד בפי ובתוך רבים אהללנו, אפתחה פי בשיר ורגנים קדם ריבון כל עולמים, אשר עשה עמי חסד ואמת, וזיכני לקיים מצווה גדולה זו, שכתבתה ארכה למשך קרוב לתשע שנים, וברוך ה' זכיתי לברך עכשיו על המוגמר, וזכורני מה שבשנת תשנ"ח גמר **אאמו"ר זצ"ל ה"ה** לכתוב ספר תורה שלו, אז הרבה לעורר על מצווה גדולה זו, ובדרכים אשר כל אחד יכול לזכות לזה, ואכן משהתחלתי

הזה השתומם על פקחותו של המלך היודע ומכיר בקורות ביתו.

ובראות המלך שעדיין אינו מכיר בו, ויען ויאמר לו: לא מחכמה ולא מתבונה אמרתי את זאת, אלא אני הוא אותו האיש אשר רק עתה הטבת עמי, בהכניסך אותי לביתך ברוב טובך, ומאחר שהטבת עמי כל כך, על כן נקבה נא את שורך ואתנה, אם ברצונך אתן לך בנין גדול אחד, או רשות לגבות המכס בגבול פלוני, וכו'.

אמנם איש כפרי עדיין עמד בשתיקה ולא אמר כלום, וחשב המלך שישותק מחמת שעדיין לא נחה רוחו ורוצה הוא בעוד כמה מתנות, על כן הוסיף ואמר שיוסיף לו לכל הנ"ל שכונה פלוני וכדו'. אמנם עדיין עמד הלה בשתיקה, וכיון שכן אמר לו המלך שאל ממני ואתנה, פתח הלה ואמר: הנה אני לפרנסתי הנני עוסק ברוכל המחזור בפתחי הבתים ומוכר מחטים וצינורות וכדו', אולם לאחרונה עמד איש אחד המסיג גבולי, ואף הוא התחיל בעסק זו ובכך הוא מקפח את פרנסתי, על כן רוצה אני שהמלך יפסוק שעליו להפסיק מיד במעשיו.

ויהי כשמוע המלך את דבריו, קרא מיד לר' שמשון ואמר לו: עכשיו נתגלה לי שכנים דבריק, כי האיש הזה היה יכול להתעשר בהון רב, בטובו למלך, אמנם מרוב קנאה ושנאה ויתר הלה על כל הטוב, כדי שיוכל למנוע אותו האיש מלעסוק בפרנסתו.

יחזן שם ישראל נגד ההר

ואף שאפשר לומר כמה כוונות במה שנתכוון הר"ק ר' מאיר מפרעמישלאן זי"ע בספרו עובדא זו בחג השבועות, מ"מ הביאור

(או"ח סימן תצד ס"ק ז) שהמכנים ספר תורה לבית הכנסת בחג השבועות הרי הוא כאילו הקריב קרבן מנחה לה' בזמנה, על כן אודה ה' מאוד על שזיכני בזכות גדול זה, באותו זמן אודה ג"כ לכל אלו שבאו להשתתף בשמחתי ובשמחת התורה.

יעזור השי"ת שכל ברכות התורה יחולו על ראשם, ויזכו לבני חיי ומזוני רוויחי וסייעתא דשמיא ובריות גופא, ולבנים יראים ושלמים, וכדרך שנרפאו כל בני ישראל בשעת קבלת התורה, ונתבטלו מהם כל המיחושים והעגמות נפש, כן נזכה כולנו יחד בזכות התורה הקדושה לכל הברכות האמורות בו, ויעזור השי"ת שנזכה לקבל את התורה כראוי עדי נזכה לביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

לכתוב נתקיים בי אבי ואמי עזבוני ונלב"ע, על כן הקדשתי מצווה זו שיהיה לעילוי נשמתם הטהורים, ובוודאי ששמחים יחד אתנו מעולם העליון, בפרט שהספר תורה נכנס לבית הכנסת בו זכה אאמו"ר להרביץ בו תורה ברבים, ולפעול כאן על שאר עניני יהדות. ועין בעין יראו בשמחה הגדולה ששמחו כל הציבור יחד בתוך כל אנשי השכונה.

גודל ענין הכנסת ספר תורה בחג השבועות

באמת אמרו כי הזמן גרמא ביום קדוש זה של חג השבועות יום אשר קיבלנו בו התורה הקדושה לעשות בו הכנסת ספר תורה, אמנם בנוסף לזה איתא **בשערי תשובה**

קהל לב שמח
אלעסק

נתייסר ע"י כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

דא דיא סעודתא דדוד מלכא משיחא

מודיעים אנו בזה לידעת הצבור שיח'
אשר בעזרתו י"ת מתקיים מידי שבוע בשבוע

סעודת מלוכה

בבל מוצאי שבת קודש

בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שמספר סיפורי צדיקים

מהצדיקים שמתקיים חילולא שלהם בשבוע

בשעה 11:00 (ברחמי"ז בשעה 12:15)

בבית מדרשינו

203 AVE F

המלוכה מלכה נחמד

לזכות הרבני הנגיד ר' שלמה מרדכי זצנטיק הי"ו

ולזכות ר' ישכר זאב בן צילה וזייספעלד הי"ו – ולזכות ר' אליעזר לעבאוויטש הי"ו

דברות קודש בעת נעילת החג שבועות תשפ"ד

בתוכן

אלמלא הקב"ה עוזרו • ויחן שם ישראל עד ההר • קבלת התפילות תלויה בשמירת ברית הלשון • אומות העולם אשר פיהם דיבר שוא אין תפלותיהם מתקבלות • חזתמו של הקב"ה אמת • אומות העולם נתקנאו בבני ישראל על שתפילותיהם מתקבלות

בני ישראל להקב"ה שאין יכולים להשיג את התורה הקדושה, אמר להם הקב"ה שע"י שירבו לפני בתפילה יזכו להשגת התורה.

והנה כאשר נתבונן בענין הנה יעלה התמיה בלב כל, איך יוכל אדם הקרוין מחומר גשם עכור לבוא למדרגה גדולה כזה להשיג תורת ה' דברי אלוקים חיים, שהרי כל התורה כולה היא מלאה שמותיו של הקב"ה (וזהר ח"ג צ"ח:), והיא חמדה הגנוזה לו תתקע"ד דורות קודם בריאת העולם (תנחומא תרומה סי' ט), שהסתכל בה וברא בה את העולם (וזה"ק בראשית דף כג.), ואף המלאכים נתקנאו בישראל על שניתנה להם התורה, ואמרו תנה הודך על השמים (תנחומא שם), א"כ איך יוכל אדם שפל להשיג אותה.

אלא שהענין הוא כי אכן אלמלא הקב"ה עוזרו לא היו יכולים להשיג אפילו אות אחת בתורה הקדושה, ועל כן צריך האדם להרבות בתחינה ובקשה לפני מלך רם ונשא, שיחונן אותנו דעה בינה והשכל להשיג השגות בתורת ה'. וזהו שאמר הקב"ה לישראל שאם אין מבינים את התורה יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו, שיאיר עיניהם בתורה הקדושה, והוא ההכנה הראויה לקבלת התורה.

(א) איתא במדרש (ילקוט שמעוני ח"א רמז תרפד) בשעה שקיבלו ישראל את התורה נתקנאו אומות העולם מה ראו להתקרב יותר מכל האומות, סתם פיהם הקב"ה, אמר להם הביאו לי ספר יוחסין כשם שבני מביאים, שנאמר (א, יח) ויתילדו על משפחותם. והקשו **המפרשים** (יח) מה שייכות יש בהבאת ספר יוחסין לענין נתינת התורה.

(ב) יש לדקדק בנוסח ברכת התורה: אשר בחר בנו מכל העמים, כי מאחר שחזיר הקב"ה אצל כל האומות ליתן להם את התורה ולא רצו, א"כ מה מעלה יש בבחירה זו, שהרי אין לשבח הבחירה אלא כשהיה יכול לבחור באחר, משא"כ בזה שלא נתרצה שום אומה לקבלו חוץ מכלל ישראל.

(ג) איתא ב**לב שמוח** (פרשת יתרו) על הפסוק (שמות יט, ב): ויחן שם ישראל, זו ישראל סבא. ואפשר לומר הכוונה בזה.

אלמלא הקב"ה עוזרו

ונראה ע"פ הא דאיתא בדברי יוא"ל (פרשת במדבר עמ' קח) בשם המדרש שאמרו

קבלת התפילות ג"כ מותנה בתנאי כפול שישמור לשונו מרע, כי כאשר אין האדם נוצר לשונו מדבר רע, אין תפילותיו מתקבלות בשמי מעל, וכמבואר ב**ייטב לב** (פרשת מצורע על הפסוק זאת תהיה, ד"ה עוד) מוסר השכל להבין חומר ענין שמירת וקדושת הפה, משל למה הדבר דומה, לאחד שחטא לפני המלך, ומתחרט עכשיו על מעשיו ורוצה לבקש מחילתו, אמנם כיון שחטא הרי הוא מתבייש לבוא בעצמו לראות פני המלך, וע"כ שולח מתחילה מליץ אשר ימליץ טוב בעדו לפני המלך, ואח"כ יוכל ליראות לפני המלך. אמנם הדבר ברור שאינו יכול לשלוח למליץ, אחד אשר אף הוא בעצמו חטא לפני המלך, כי אם השליח אף הוא אינו מנומס במעשיו, א"כ איך יוכל לרצות פני המלך עבור חטאו של השני.

והנמשל מובן, כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא באחד מאבריו, אמנם כאשר האדם מתחרט על מעשיו ושב בתשובה שלימה ומתוודה על חטאותיו בפיו, ורוצה שפיו יהיה המליץ לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, הרי הוא עומד בתפילה ואומר שירות ותשבחות לפניו, ובפיו הוא מרצה את פני אדון כל.

אמנם כל זה הוא רק אם שומר פיו ולשונו מכל דבר רע, אבל אם אינו שומר לשונו מרע וחוטא אף בפיו, א"כ איך יוכל להמליץ לפני המלך על כל אבריו בפה זו, וכמאמר החכם פה דובר נבלה איך ידבר פני שוכן זבולה, ובאופן כזה לא ימצא חיים וכבוד, כי לא יוכל להמליץ טוב כלל לפני הקב"ה. אבל מי האיש החפץ חיים חכם ויבין את זאת, ישמור פיו ולשונו לבלתי לחטא עכ"פ בפיו ובשפתיו, כי אז יוכל להמליץ בעדו לפני הקב"ה בפיו.

ויחן שם ישראל נגד ההר

ואף בני ישראל קודם מתן תורה הרבו בתפילה להקב"ה שיזכו להשיג את התורה הקדושה, וכענין דאיתא ב**ייטב פנים** (זמן מתן תורתנו אות ב) שהקשה, שהרי אנו מתפללין בכל יום תפילת והערב נא וכו' וכן והאר עינינו בתורתך וכו', וא"כ מדוע לא מצאנו שהתפללו בני ישראל קודם מתן תורה על השגת התורה.

ומבאר שאכן זהו הכוונה ויחן שם ישראל נגד ההר, כי ויחן הוא מלשון תפילה, כענין דאיתא במדרש על הפסוק (במדבר ו, כה) – ברכת כהנים) ויחונך, דהיינו שימלא משאלותיך, והוא ג"כ הכוונה ויחן שם ישראל, דהיינו שהרבו בתפילה לפני אדון כל שיזכו להשיג את התורה הקדושה. ויש להוסיף עוד על דבריו, כפי מה שדרשו חז"ל (הובא ברש"י) על פסוק זה כאיש אחד בלב אחד, ואיזהו עבודה שב**לב** זו תפילה (תענית ב.), והיינו שבני ישראל בעמדם על הר סיני התפללו לפני הקב"ה שיאיר עיניהם שיזכו להשגת התורה.

ובע"ז איתא מהרה"ק ר' מנחם מענדל **מרימינאב זי"ע** שבמשך שלשת

ימי הגבלה היו בני ישראל שופכים שיח פני בוחן ליבות שיזכו להשגת התורה, ביום הראשון התפללו על עצמן ונהיה כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה, וביום השני התפללו על בניהם אחריהם ונהיה אנחנו וצאצאינו.

קבלת התפילות תלויה בשמירת ברית הלשון

אמנם אתה הראת לדעת, כי אין השגת התורה תלויה רק בריבוי התפילה, שהרי עיקר

בחודש זה הוא מהכתוב הנאמר אצל הקרשים, שהם מורים על מידת האמת היפוך מידת השקר.

אומות העולם נתקנאו בכני ישראל על שתפילותיהם מתקבלות

ע"פ דברים אלו יש לבאר כוונת דברי המדרש (קושיא א) בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו אומות העולם מה ראו **להתקרב** יותר משאר האומות. ויש לבאר כוונת קנאתם, ע"פ הפסוק (דברים ה, ז) כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו, ובתרגום שם כתב: ארי מן עם רב די ליה אלקא **קריב ליה לקבלא צלותיה**. ומבואר מזה שענין הקירבה הוא מה שהתפילות מתקבלות, ועל זה אמרו האומות, מה ראו אלו **להתקרב** יותר שיהא תפילתם נשמעת יותר משאר האומות.

ועל זה אמר להם הקב"ה, הביאו לי ספר יוחסין בדרך שמביאים בני, כי דווקא בני ישראל אשר הם בני אברהם יצחק ויעקב, ומידתו של יעקב הוא מידת האמת, וגם בניהם אחריהם שומרים פיהם מכל דבר רע, על כן זכו הם לקירבה יתירה שיהא תפילתם נשמעת בכל עת, ובכח התפילה זוכים הם להשגת התורה. משא"כ אומות העולם אשר שורשם הוא מידת השקר, ופיהם דיבר שוא וימינם ימין שקר, על כן לא זכו לקירבה זו.

ע"פ דברים אלו מבואר (קושיא ג) מה שכתב **בלב שמה**, ויחן שם ישראל, זו ישראל סבא, כי עיקר קבלת התורה תלוי במידת האמת שהוא מידתו של יעקב אבינו, וזהו שאמר

אומות העולם אשר פיהם דיבר שוא אין תפילותיהם מתקבלות

והנה לדברינו יש לומר שאף אם היו אומות העולם מקבלים את התורה, בכל זאת לא היו יכולים לזכות להשגת התורה, כי מאחר שאי אפשר לזכות לתורה בלא תפילה כאמור, ואף התפילות אינם מתקבלות כי אם ע"י שמירת הלשון מדברי נבלה בכלל, ומדברי שקר בפרט, א"כ אומות העולם אשר פיהם דיבר שוא וימינם ימין שקר (תהילים קמה, ח), אין תפילותיהם מתקבלים לרצון לפני אדון כל, וא"כ מה יועיל להם קבלת התורה כאשר לא יזכו להשיגה כלל.

חותמו של הקב"ה אמת

ע"פ זה יש להמתיק הענין מה שצירוף השם של חודש סיון יוצא מן הפסוק הנאמר אצל הקרשים (שמות כו, יט-כ) ידותיו ולצלע המושכן השנית, דהנה איתא **בנועם אלימלך** (פרשת תרומה ד"ה ועשית) שכל מידות הרעות הוא נגד מידת האמת, וכשיחזיק עצמו במידת האמת וישבר עצמו ממידת השקר עד תכליתה, אזי ממילא יחזיק את עצמו במידות טובות. ובה מבאר כוונת הכתוב ועשית קרשים למושכן, כי **קרש** הוא אותיות **שקר**, והענין הוא שישבר האדם מידת השקר עד תכליתה, כ'קרש' שהוא היפוך אותיות 'שקר'.

ולדברינו יומתק הענין, כי בחודש סיון בו ניתנה תורה לישראל, צריך האדם להתחזק במיוחד בענין מידת האמת, כי השגת התורה תלויה בקבלת התפילות, וכבר ביארנו שאין התפילות מתקבלות כי אם כאשר שומר פיו מדבר שקר ומלשון רמיה, ועל כן צירוף השם

בירכתי הביהמ"ד ובוכה מאין הפוגות, וכאשר ניגש אליו לשאלו על דבר בכייתו, אמר לו שכבר כמה ימים שהוא עוסק בדיבור אחד של **תום** ואינו מבינו, ועל כן הוא מרבה בתפילה לפני הקב"ה שיאיר עיניו בתורה, ויזכה להשיג כוונת התוס'. וכשראה את זאת, אמר כזה ראה וקדש! כי רוצה אני באחד שמבין שהבנת התורה תלויה רק ע"י ריבוי התפילה ותחנונים לפני הבורא נותן התורה.

על כן יקבל כל אחד על עצמו להרבות בעסק התורה בכל יום ללא יוצא מן הכלל, וכמובן שכדי לזכות לתורה יש להרבות בתפילה שיוזכו להשיג ולהבין את התורה הקדושה, כי אי אפשר להיות 'ערליכער איד' מבלעדי עסק התורה. יעזור השי"ת שיוזכו כל בני ישראל לכל ההשפעות טובות הנשפע בימים אלו, ובזכות התורה נזכה לקרב את הגאולה השלימה בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

הכתוב, שבני ישראל היו שלמים במידה זו, ועל כן היו יכולים לקבל את התורה.

ובן יתבאר (קושיא ב) נוסח הברכה אשר בחר בנו מכל עם, כי מלבד מה שהם עצמם אמרו נעשה ונשמע, עוד זאת להם מאחר **שמובחרים** במעשיהם, ובפרט בדיבור פיהם שהם נשמרים מכל דבר רע, ובפרט שברית המעור הוא נגד ברית הלשון, וכיון שהם נשמרים בכל דרכיהם על כן תפילתם מתקבלת בכל עת, ולכן **נבחרו** הם מכל שאר אומות העולם, לקבל את התורה.

וידועים המה מה שאיתא בתולדות **יעקב** יוסף בשם ה**בעש"ט** שעיקר עכבת הגלות הוא מחמת שאין מכוונים כראוי בברכת אהבה רבה, כי זהו עיקר עבודת בני ישראל לשפוך שיח פני בוחן ליבות שנוכה להבין ולהשכיל דברי תורה.

בענין זה מסופר על בעל ה**לבושי מרדכי** כאשר חיפש אחר חתן לבתו, שהלך לשיבת כתב סופר וראה שם בחור אחד היושב

סעודת ברית מילה פרשת שלח תשפ"ד

בתוכן

ראשית חכמה יראת ה' • כך חותמין – מידת החסד אינו אלא אחר שמילא ימיו בתורה • לשחוק יחשב אותו המתייחס אחר אבותיו מחמת הגוף

שצריך ג"כ ללמדם דרך ארץ להיות מובלעים בין אנשים, ולהדריכם הדרך אשר ילכו בה וינהגו בכבוד עם בני אדם, וכן ללמדו אומנות שיוכל לפרנס עצמו כפי צורך השעה והזמן.

אמנם ראשית לכל דבר היא יראת ה', כי היא התכלית האמיתי של בני אדם, ושאר

הדברים אינם אלא טפלים לדבר זה, וצריך כל אחד להיזהר שלא יהיה כאותם שמלמדים תחילה את בנם אומנות וחכמת העולם, ורק אח"כ מלמדים אותם חכמת התורה, כי שוב לא יקבל הבן ולא יצליח ולא יעשה פרי קודש.

והנה ידוע שאפרים היה גדול בחכמת התורה והיה שכיח ורגיל אצל יעקב אבינו,

משא"כ מנשה היה איש אשר על ביתו של יוסף אביו, והיה מתעסק בעניני העולם על המחיה ועל הכלכלה, והיה מעורב בין הבריות ומובלע בין אנשים. וזהו שאמר יעקב כך יברך ישראל לאמר ישימך אלוקים כאפרים בתורה וכמנשה ג"כ שיהיה מעורב בין הבריות, וכן צריך כל אב לגדל את בנו, וישם את אפרים לפני מנשה, כי קודם כל דבר צריך ללמדו תורה ועבודת השי"ת שהוא מעלת אפרים, ואח"כ יוסיף ללמדו אומנות ולהיות מעורב בין הבריות, כי ראשית חכמה יראת ה', עכת"ד הנעימים.

(א) כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים. יש להבין מדוע אין מברכים כסדר: כן יכנס לתורה ולמעשים טובים ולחופה, שהרי אמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ב) יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, ומדוע הקדימו חופה למעשים טובים.

(ב) איתא בתרגום יונתן (בראשית מו, כ) על הפסוק: כך יברך ישראל לאמר ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה, וז"ל: כך יוסף ברי יברכנו בית ישראל ית יעקב **ביומא דמהוללתא** למימר ישוייגך ה' כאפרים וכמנשה וכו'. ויש להבין מדוע אין אנו מברכים כן בכל ברית מילה.

ראשית חכמה יראת ה'

ונראה לבאר ע"פ הא דאיתא בכתב סופר (פרשת ויחי ד"ה ישימך), על הפסוק הנ"ל, שלכאורה יקשה מה שאמר כאפרים וכמנשה, שהרי כיון שאפרים היה יותר גדול ממנשה, א"כ בכלל מאתיים מנה, ולמה יוסיף לברכו כמנשה הקטן מאפרים. והרי דרך הברכה אינו אלא לעלות ולהוסיף בברכה, וכאן אינו אלא ממעט.

ומבאר דהנה כל אב מחויב להשיגח על בניו וללמדם תורה ויראת השי"ת, אלא

דמהולתא ישוין ה' כאפרים וכמנשה, כי זהו הברכה שמברכים אותו בברית מילה כשם שנכנס וכו', שקודם מברכים אותו שישיומו אלוקים כאפרים, דהיינו שיהיה גדול בתורה, ורק אח"כ מברכים אותו שיהיה כמנשה, שהיה גדול במידות טובות.

ובידוע שמידת אברהם אבינו היא מידת החסד, ומדתו של יצחק אבינו היא עבודה, ומידת יעקב אבינו היא תורה. והנה איתא **ברש"י** (בראשית יב א ד"ה והיה) כך חותמין, ולעניינו יש לומר הכוונה שמידתו של אברהם אבינו – מידת החסד, אינו אלא בחתימה, דהיינו אחר שימלא ימיו כראוי בעסק התורה ועבודה, אז יוכל להוסיף להתעסק במידתו של אברהם אבינו, ואף שידוע גדול מעלת החסד, וכפי שידוע **מספדה"ק** כי בחתימת ימי הגלות בדור עיקבתא דמשיחא יתגבר כח מידתו של אברהם אבינו ויתגבר כח החסד ובזכות זה יזכו לגאולה, אמנם ענין זה אינו אלא אחר שכבר מילא ימיו בתלמוד תורה.

לשחוק יחשב אותו המתייחס אחר אבותיו מחמת הגוף

מענין לענין נראה להביא דברי **הנועם מגדים** (פרשת שלח) בהמשילו ענין היחוס למה הדבר דומה, משל לאיש אחד שבא לפני מסיבה של בני אדם חכמים ונבונים, ומענה בפיו שהוא איש מיוחס גדול, היות שהוא בן איש פלוני הנכבד המפורסם בגדלותו בתורה ונודע בשערים.

שוב בא איש אחד לפני מסיבה הנ"ל ואמר כדברים האלו שהוא מיוחס גדול היות שהבגד שהוא לבוש בו הוא בגד חשוב צבעים

בך חותמין מידת החסד אינו אלא אחר שמילא ימיו בתורה

ולפי דבריו יש לומר שאכן מברכים את הרך הנימול: כשם וכו' כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים, והכוונה שיעסוק בתורה ויהיה בעל מידות טובות, כי הא בלא הא לא סגי. אמנם חוץ ממה שהאדם צריך להתנהג במידות טובות בכל עת ובכל חייו, עוד נוסף לזה שיהיה מעורב בין הבריות ולהיטיבם במעשים, וכמו שאמרו חז"ל יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ.

אמנם כבר נתבאר שענין זה הוא אינו אלא אחר שימלא ימיו נעוריו בתורה ועבודה, אז כשיזכה בשעט"מ להיכנס לחופה, יוכל לעסוק בעניני העולם ולהיות מעורב עם הבריות, אמנם כל זמן שלא מילא ימיו נעוריו כראוי, עדיין אין זו מעבודתו לעסוק בעניני העולם אלו. וכמסופר בירושלמי (פסחים פ"ג ה"ז) ששלח ר' אבהו את ר' חייא בנו לטבריא לעסוק בתורה, וכאשר נודע לו שעוסק שם בקבורת מתים, שלח להגיד לו שהרי לא שלחו לשם כדי לעסוק בענינים אלו, אלא כדי לעסוק בתורה, עיי"ש.

וזוהו כוונת הברכה שמברכים את הרך הנימול כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה, דהיינו שימית עצמו באהלה של תורה, ורק אחרי שיכנס לחופה, אז יעסוק ג"כ במעשים טובים להיטיב עם הבריות, ולכן (קושיא א) מקדימים חופה למעשים טובים, ומברכים אותו שייכנס לתורה ויזכה לעלות ולגדול לאילנא רברבא, ואח"כ להיכנס לחופה, וכיון שיעסוק בתורה ויתעדנו מעשיו ומידותיו, אז יוכל אחרי החתונה לעסוק בעניני העולם ולהיות מעורב עם הבריות.

ובזה יבואר ג"כ (קושיא ב) דברי התרגום ונתן, בך יברכון בית ישראל ית ינוקא ביומא

והוא רק לבושא דנשמתא, דהעיקר הוא הנשמה והגוף נקרא בשר ודם, נמצא שדברי הראשון הוא ממש כדברי השני שמתייחס אל הנכבד עבור הלבוש שקנה ממנו, כי הנשמה לגדול דקותה א"א לה להיות בעולם העב כ"א בלבוש מכסה הגוף, עכ"ד דברי הנוצם מגדים ודפח"ח.

ומוסיף בערוגת הבושם (ריש פרשת קרח)

שאף שכדבריו כן הוא, אמנם כיון שגם בנשמה מצינו בספרים הקדושים שיש שרשים וענפים א"כ שפיר יש להתייחס אחרי האבות הקדושים, כי אינו מתייחס אחריהם מחמת הגוף, כי אם מחמת נשמתו שהוא ענף מן שורש קדוש וטהור. אמנם כל זה הוא רק למי שעדיין אינו נפרד מהשורש, אבל מי שע"י מעשיו נפרד מהשורש א"כ יחוסו באמת הוא כדמיון מי שמתייחס עצמו מחמת שקנה בגד בחנותו של אדם הגדול והנכבד.

והנה כשהקב"ה עוזר ויושבים בשמחה

הכנסת רך הנימול לבריתו של אברהם אבינו, ועתידים לחנך את הרך הנימול על דרך אבותינו הקדושים, אין בפי אלא לברך את אבי הבן שיזכה לגדל את הרך הנימול לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ויזכה להמשיך בדרכי אבות ולהתייחס אחריהם מחמת שורש נשמת אבותיו למעלה בקודש שילך בדרכם, ויוכל לחנך את הרך הנימול יחד עם שאר בניו מתוך הרחבת הדעת, ויזכה לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, וכל הסבים היושבים כאן יזכו לראות רוב נחת דקדושה ולעכטיגע אידישע דורות, מנכד זה ומכל שאר הנכדים בבריות גופא, ואף כולנו נזכה לראות נחת מכל צאצאיו עדי נזכה לביאת משיח צדקינו במהרה בימינו. אמן.

ורקמה שקנאו בחנות של הנכבד הנ"ל, כששמעו אנשי המסיבה את דבריו ויתמהו איש אל רעהו על דברי חלומות שמדבר האיש הלזה, כי אטו בשביל שקנה בגד מהנכבד הנ"ל הוא מתייחס אליו, ומה חיבור וקישור יש לזה עבור קניית בגד.

שוב בא אחד כשהוא לבוש בגדים צואים ועזים, ואמר כדברים האלו שהוא מיוחס גדול,

כי הנה לבוש הוא נמטא גמדיא דנרש (ביצה טו.) שעשויון להתכסות בזרם ממטר כדי שלא יתקלקלו הבגדים, והיות שהבגד הגרוע שהוא לבוש בו קנאו מהמכובד הנ"ל, א"כ אף הוא מתייחס אחר המכובד הנ"ל.

ובשמוע אנשי המסיבה את דברי המלובש

הבגדים הצואים, שחקו עליו ויאמרו איש אל רעהו הנמצא כאיש הזה אשר רוח שטות בו, שזה שומט כפול פי שנים ברוחו רוח השטות מהשני, כי השני היה בו שטות וסכלות אחת, כי מה ענין וחיבור יש לו להנכבד ע"י קניית בגד בלחוד, אבל האחרון השלישי יותר גדלה שטותו, שמלבד שיש בו שטות של השני, נוסף גם הוא, דאפילו אם תמצא לומר שהיה קישור עם הנכבד הנ"ל ע"י קניית הבגד, מ"מ זהו דווקא בבגד חשוב אבל בבגד גרוע ושפל אשר כל יתייצב לפני חשובים, כ"ש לפני רב או שר או לביהכנ"ס וביהמ"ה, כי עומד להפשט ושילוח מפני הבושה, איך יתייחס בזה אל הנכבד.

והנה נראה לכאורה שמ"מ הראשון נמצאו

דבריו מכוונים אל האמת שראוי להתייחס כיון שהוא בעצם בן הנכבד והמפורסם, אבל באמת כד דייקנן שפיר גם הראשון לא יצדק דבריו, וכמבואר בגמ' (נדה לא.) שלושה שותפין באדם הקב"ה ואביו ואמו וכו' והקב"ה נותן בו הנשמה, הרי שמהאב אינו בא רק הגוף

ויהיו ימי יצחק

דברי הספד על ב"ק מרן רבינו זצוקללה"ה

דברי הספד מוהנה"צ אבד"ק מיקאלייב שליט"א - חדב"ז במסע הלוי' בבית מדרשינו הגדול

בתוכן

חכם לב יקח מצוות • רדף אחר מצוות • גמילת חסדים אפי' באין מכיריו

חכם לב יקח מצוות

איז אודאי וואלט מען געטון אפילו אפשר וואלט עס נישט געווען קיין מצוה וואלטן אויך אסאך אידן געלאפן טון, משה רבינו איז געווען פונקט פארקערט אנדערע זענען געגאנגען כאפן געלט, איז ער געגאנגען כאפן די מצוה פון פירן עצמות יוסף אין די צייט וואס ער האט געקענט נעמען געלט האט ער אוועקגעגעבן די זכות די מצוה, און ער האט דוקא געוואלט טון די מצוה וואס איז זיכער זיכער נישט דא קיין שום הנאה דערין, איז דאס פשט חכם לב יקח מצוות, נישט סתם אן עושה מצוה נאר יקח מצוות, ער האט באצאלט פאר די מצוה ער האט איבערגעלאזט די ביזת הים און ער האט געזוכט צו כאפן מצוות.

איך האב נאר געקלערט אז עס קען זיין אויף אן אנדערן אופן, די גמרא זאגט דאך אין אומרים בפני המת אלא דברים של מת, **די שווער ז"ל האט געזאגט, ער האט**

און די פרשה שטייט, ויקח משה את עצמות יוסף עמו, שטייט אין מדרש חכם לב יקח מצוות, אידן האבן עוסק געווען אין ביזת הים, משה רבינו האט עוסק געווען אין עצמות יוסף, אויף דעם שטייט חכם לב יקח מצוות, די ספרים שטעלן זיך שוין, ביזת מצרים און ביזת הים איז אויך געווען א מצוה עס שטייט מען האט דאך געבעטן, משה רבינו האט זייער געבעטן די אידישע קינדער אז זיי זאלן נעמען ביזת מצרים און ביזת הים, איז אויב אזוי האבן דאך אידן אויך עוסק געווען במצוות, איז פשוט שטייט אין כמה ספרים, שטייט די זעלבע בחינה, אז אמאל איז דא א מצוה וואס א מענטש טוט וואס איז פיין צו טון, עונג שבת איז דא אסאך אידן וואס זיי וואלטן עס געטון גערן אפילו עס וואלט נישט געווען קיין מצוה, און אודאי כאפן ביזת מצרים און ביזת הים

איינעם אריינגעקומען איינמאל, האט ער זיך שוין אינטערסירט ווער דאס איז, אפשר קען מען אים מקרב זיין, אפשר דארף מען אים מקרב זיין, פון דעם קען מען זיך לערנען ממש דער ענין פון יקח מצוות, נאכלויפן נאך א מצוה נאך א מצוה, אזוי כסדר אין אלע ענינים.

רדף אחר מצוות

ח'ו"ץ דעם ענין פון מקרב זיין אידן, זיין הכנסת אורחים אויף א מורא'דיגן אופן, איך געדענק, איך קען אפשר אפילו זאגן אמאל האט ער נישט געהאט קיין געדולה, אבער עס איז אריינגעקומען א פדעמדע איד וואס מען דארף מקרב זיין האט ער געקענט האבן מער געדולד צו אים ווי צו די אייגענע קינדער, ווייל עס איז געווען ביי אים חשוב אריינצוכאפן נאך א מצוה און נאך א מצוה, עס איז נישט געווען קיין חילוק צו מען האט אנגעגרייט צו מען האט נישט אנגעגרייט, ערשט וועט מען אים אהיימברענגען, מען וועט שוין מאכן עפעס, און אזוי איז געווען אלע יארן האבן זיך געדרייט צובראכענע אידן און אנדערע אידן וואס איז געווען די בחינה פון יקח מצוות כסדר נאכגעלאפן מצוות, ער האט נישט געקוקט אויפן געלט, ער האט נישט געקוקט אויפן כבוד, אסאך מאל איז איז עס געווען פארקערט פון כבוד, איך האב מיך אפילו געוואונדערט, וואס ער האט מקרב געווען, דורכגעפאלן, נאכאמאל מקרב געווען, עס איז אים נישט אנגעגאנגען נאר ער איז געגאנגען ווייטער.

גמילת חסדים אפי' באין מכירי

עקסמער איז געווען אויכט זיין ענין פון גמילת חסדים, וואס מען מען

געזאגט כמה פעמים ער וויל נישט מען זאל אים מספיד זיין מיט קיין גזמאות, מיט קיין זאכן, אבער איין זאך קען איך דא זאגן, עס איז שוין אכט און דרייסיג יאר וואס איך בין אריינגעקומען אין זיין שטוב, בפרט ווען ער איז געווען אין די כוחות ביי אים האט מען געזען א בחינה פון יקח מצוות, א שטיק צייט האט די שווער געוואוינט ווייט פון דא פונעם ביהמ"ד, פאר עטליכע יאר, מיט דעם אלעם איז נישט געווען אזא מין זאך כמעט, עס איז געווען ווייט צו פארן מיט א קאר, רופן א קאר קומען און גיין, דער איד האט נישט נאכגעלאזט זיינע תמידות'דיגע זאכן, אריינכאפן נאך א מצוה און נאך א מצוה, ער איז געלאפן פארלערנען דעם שיעור דף היומי און איינמאל אינדערפרי און ביינאכט ער איז געקומען, און עס איז נישט געווען אזוי בדיעבד'יג עס איז געווען לכתחילה'דיג, ווי מען האט געקענט אריינכאפן די מצוה פון הרבצת התורה, מען האט שוין פריער דערמאנט, אלע יארן פון זיין לעבן האט ער מרביץ תורה געווען, ער האט געפנט א ישיבה גלייך נאך די חתונה, נאך ווען ער האט געוואוינט אין וויליאמסבורג, נאכדעם האט ער געהאט א ישיבה דא פון בעלי תשובות, און נאכדעם אפילו ער האט נישט געהאט א ישיבה, נאכדעם שפעטער, האט ער אריינגענומען אידן אין שטוב עס איז געווען אסאך אידן וואס ער האט מדריך געווען איבערגעדרייט פון אידן וואס זענען קוים געוועהן אידן שומרי תורה ומצוות אדער אפילו דאס אויך נישט, און געמאכט פאר אידן יראים ושלמים, ער האט אריינגעכאפט נאך א מצוה נאך א מצוה, שוין נישט געווען בתור פון א ישיבה ווי ער האט נאר געזעהן

געקענט פון פארדעם, האט ער פארשריבן זיין הויז אויף יענער זאל קענען ארויסגיין, אזוי כהנה וכהנה מעשיות וואס מען קען רעדן פון זיין חכם לב יקח מצוות, איז אודאי די אלע זכותים טוען אים יעצט באגלייטן, דאס איז קומט אים צונויף אויף יענע וועלט.

איז ביי די געלעגענהייט, וויל איך אויך בעטן מחילה, איך און בעט מחילה פאר מיר און פאר מיין רבצין און מיינע קינדער און אייניקלעך, איך בין זיכער ביסט אונז מוחל, און דער אויבערשטער זאל טאקע העלפן זאלסט זיין א מליץ יושר פאר אונז און פאר די גאנצע משפחה, מען זאל זוכה זיין בקרוב צו משיח ב"א.

האט זיך געקענט לערנען פון אים ווי א מענטש איז נאכגעלאפן גמילת חסדים, **ער האט געהערט א צרה האט ער זיך ממש געלייגט אין די לענג און די ברייט פאר מענטשן, איך געדענק אז עס געווען אמאל האט מען איינגעזעצט אפאר אידן, מען האט געדארפט האבן בעיל, איינער איז געווען א אויסלענדישער איד האט ער האט פארשריבן אפילו זיין הויז פאר דעם בעיל, פאר א פרעמדער איד וואס ער האט קיינמאל נישט געקענט ער האט געהערט אז עס רירט זיך נישט עס גייט דורך אפאר טעג, אלע אידן האט מען געטון, יענער איז געווען א פרעמדער איד, קיינמאל נישט געהאט צוטון מיט אים ער האט אים נישט**

מבית הוראה

שאלות ותשובות בהלכות השכיחות - יוצא לאור ע"י בית הוראה דקהילתנו

.. אורח ..

קריאת שמע של שחרית

יש בזה כמה שיטות אך נקטינ לכתחילה
הזמן של 22 דקות אחר העלות השחר^ב

מי שיש לו סטישטע'ס על ידו מה
הדין לענין נטילת ידים לסעודה

אם אינו מקפיד שייבא שם מים יכול ליטול

כשנמצא בעירפארט ומתיירא
וצריך להכנס לבית הכסא ומתיירא
להניח התפילין בחוץ האם יכול
להכנס שם ביחד עם התפילין

יניח התפילין בתוך כיס (בעג) שאינו מיוחד
להתפילין ויכול להכנס כן לבית הכסא^א.

אמתי הזמן משיכיר שיכול לקרוא

א מחבר אורח סימן מ' סעיף ב' דיניח בכלי לתוך כלי והוא שאין השני מיוחד להם דאם הוא מיוחד אפילו מאהר
חשובים כאחד.

ב בשו"ע אורח סימן נ"ח סעיף א' כתוב **המחבר** זמן קריאת שמע של שחרית משיראה את חבירו הרגיל עמו
קצת ברחוק ד' אמות ויכרנו, **ובט"ז** בסימן ל' בהלכות תפילין ששם יש נמי שיעור זה כתוב דאם הוא רגיל עמו
הרבה רואה אותו מקודם זמן זה, ובעצם בזמנינו קשה לבאר זה על פי מציאות כיון שיש בכל מקומות לעקטיר,
אך מבואר בספרים הזמן

בשו"ת מנחת יצחק חלק ט' סימן ט' שהביא כמה שיטות בענין זה, **ובשו"ת יוען יוסף** חלק א' סימן מ"ח נקט
לדינא ד50 דקות קודם הנץ יכול לכתחילה לקרוא קר"ש ולהניח תפילין, והוא 22 דקות אחר עלוה"ש, **ובכף החיים**
סימן י"ח אות י"ח כתוב דלא יכול לומר זמן מוגבל על זה דכל מקום וכל זמן שונה אך המנהג ארץ ישראל הוא אחר
12 דקות מן העלות השחר הוא משיכיר,

ובשו"ת אגרות משה חלק ד' סימן ו' כתוב שהזמן הוא בין 35 ל40 מינוט קודם הנץ החמה שהוא בין 32 ל37 מינוט
אחר העלוה"ש,

אך באופן שעת הדחק הזמן יכול לסמוך על **הפרמ"ג** בסימן נ"ח אשל אברהם ס"ק ב' שכתוב שהוא עישור שעה
דהיינו 6 מינוט אחר העלוה"ש, והנה לענין קריאת שמע באמת בדיעבד כתוב המחבר דבשעת הדחק יכול לקרוא
מעלות השחר אך הפרמ"ג נפ"מ לענין תפילין שאינו ויצא קודם משיכיר, ואם הוא באופן שרוצה לילך לשינה
ובדעתו לעמוד קודם זמן קריאת שמע אלא רוצה לקרוא קריאת מקודם אם למעשה לא יתעורר קודם זמן
קריאת שמע נמי יכול לסמוך על הפרמ"ג ולקרוא קריאת 6 מינוט אחר העלות השחר,

או דוקא בשעת שאכול פת

צריך להניחו על ידו עד שיגמור הסעודה¹
ואפילו אינו רוצה לאכול עוד פת²

ידיו כרגיל ואינו חוצץ³ ואם מקפיד שלא
יגיע שם מים אינו יכול ליטול ידיו כיון שאינו
רוחץ כל ידיו⁴ אלא ילבוש הענטשעך על ידו
ויאכל כך⁵

בירך בטעות בורא נפשות אחר
ששתה יין האם יצא או צריך
לחזור ולברך מעין ג'⁶

לא יצא וצריך לחזור ולברך על הגפן⁷

אחד שיש לו רטיה על ידו ובשעת
הסעודה כורך מפה על ידו האם
צריך להשאר במפה על ידו כל
הסעודה אפילו אחר שאוכל פת

... יר"ד ...

ולהגעילו כדי לאפות בו בשר

אין לעשות כן באופן כללי במשך השנה⁸,

האם מותר להגעיל תנור בשרי

כדי לאפות בו חלב ואח"כ להחזיר

ג כיון שהוא מיעוט שאינו מקפיד, ואינו חושש שיטול באמצע הסעודה דצער הוא לו ליטולו מעליו, כמש"כ
בסימן קס"א רמ"א סעיף ב' במש"ב שם ס"ק ט"ז דאם הוא צער לטולו לא הוה חציצה.

ד סימן קס"ב סעיף י' דמי שיש לו מכה בידו ורטיה די לרחוץ שלא במקום הרטיה, אך מבואר שם דדוקא אם
יכול ליטול ידיו כלו חוץ מקום הרטיה אבל אם אינו נוטל כל ידו חוץ ממקום הרטיה לא סגי, ועי' במשנה ברורה שם
ס"ק ע"א דבאופן כזה יכרוך ידו במפה ויאכל כך, ואינו מסיר המפה עד שיגמור הסעודה כמש"כ בסימן קס"ג.

ה סימן קס"ג סעיף א' לאחד שאינו יכול ליטול ידיו, משום שאין לו מים וכן נמי אם א"א לו משום חציצה מהני
עצה זו,

ו כמובאר בסימן ק"ע רמ"א סעיף א' דידין צריכין להיות בכל הסעודה ואם הסיח דעת באמצע או יצא צריך
לחזור וליטול ידיו חוץ אם סילוק מהסעודה ובדעתו ליטול מים אחרונים.

ז כיון שאם רוצה מותר לו לאכול פת, הרי דינו כבאמצע הסעודה.

ח מחצית השקל סימן ר"ח ס"ק כ"ז דאינו יוצא ברכת מעיין שלש בברכת בורא נפשות, ומשנה ברורה סימן
ר"ב ס"ק מ"ב וכן נמי מבואר במשנה ברורה סימן ר"ח ס"ק ס"ב **סידור הרב** סימן א' אות י"ח אכן **במג"א** סימן ר"ב
ס"ק כ"ו הובא כנסת הגדולה שסובר דפוסטר משום שהיא ברכה כוללת ולכן יש סוברים דספק ברכה להקל, אך רבו
הפוסקים דאינו ברכה כוללת ולא יצא, וכן המג"א סיים דבריו בצ"ע.

ט **המחבר** באו"ח סימן תק"ט סעיף ה' כתוב דמותר ללבוש ביו"ט כלי ברזל שאפו בו פלאדן של גבינה ואחר הליבון
יאפה בו פשטיד"א של בשר והוא שיתלבן יתנו אותו על המאכל מיד, וכתוב שם **המג"א** ס"ק י"א בא"ד ומכאן
משמע שמותר להגעיל כלי חלב לאכול בו בשר או איפכא, והעולם נהגו איסור בדבר ומצאתי כתוב בשם הגאון
מוהר"ר בנימין מפוזנא שישמע ממהר"מ יפה הטעם למנהג שאם יעשה כן לעולם לא יהי' לו רק כליאחד ויגעיל
כל פעם שישתמש בו וזהו אסור דלמא אתי למטעי, וכו' והא דשרינן הכא י"ל שלעולם אין משתמש בו אלא

בישול בצל או שאר דבר חריף בקדירה של בשר אינו בן יומו מה הדין עם הבצל האם נעשה פליישיג כשאכלו, והאם מותר להניח בכלי של בשר,

אין צריך להמתין אחר שאכלו כמו שאכל בשר^א אבל אין להניחו על הכלי של חלב^ב ואם הניחו והקערה הוא בן יומא הכלי נאסר^ג ואם אינה בן יומא לכתחילה צריכה להכשיר הכלי^ד ובדיעבד דא"א להעגילו

אך בשעת הדחק^ה כגון קודם שבועות שאין לו אלא תנור אחד יכול ללבונו^ו ואח"כ להשתמש בו לחלב ואח"כ להחזיר וללבונו להשתמש בו לבשר

עירה מכלי פארווע מים חמין מכלי ראשון שהיד סולודת בו על גבי בשר, האם נעשה הכלי פליישיג

אין הכלי נעשה פליישיג ע"י זה, אבל לא יעשה כן לכתחילה^ז

ע"י ליבון ליכא למגזר, עכ"ל נמצא לפי"ז דאין להגעיל או ללבן כלי מבשר לחלב מזו לזו, וכן אין ללבונו אם אין דרכו של כלי זה לעולם להתשמש בלבן,

י הפרמ"ג בסימן תנ"א אשל אברהם ס"ק ל' בסוף דבריו הביא דברי **המג"א** סימן תק"ט אך כתוב דפסח מגעלין מבשר לחלב כי לא שייך חששא זו פעם אחת בשנה, וכתבו הפוסקים דה"ה דאם אין עושה כן אלא פעם אחת בשנה קודם שבועות נמי מותר אם כיון שלא שייך הגזירה אלא פעם אחת בשנה,

יא בדרכי תשובה סימן קכ"א ס"ק נ"ט הביא בשם העצי לבונה ס"ס פ"ט דמנהג זה אינו אלא להגעיל כלי בשר לחלב אבל ללבונו מותר וכן הביא בשם **הערוגות הבושם**, אך כתוב הוא עצמו דמלשון הפרמ"ג בסימן תק"ט נראה דאינו כן אלא אפילו ללבן אסור חוץ בכלי שלעולם משתמשים בו על ידי ליבון, אך באופן שמקילין פעם אחת בשנה מן הנכון נמי להכשירו על ידי ליבון כיון שיש אומרים דעל ידי ליבון מותר לכתחילה.

יב רמ"א ביור"ד סימן ק"ה סעיף ג', ועי' **בפרמ"ג** משבצות זהב ס"ק ז' דמסתפק אם החומרא הוא דוקא כשעליון קר והתחתון חם, שאז הטבע הדזייעה עולה ויש להחמיר לכתחילה על ניצוק חיבור, או אפילו כשעליון חם נמי יש להחמיר לכתחילה, וכן דעת **הכרתי ופלתי** סימן ק"ה סעיף ג' הובא בחכמת אדם כלל נ"ט סעיף ה' דהחומרא של הרמ"א הוא רק אם העליון קר והתחתון חם, אבל אם העליון חם ליכא אפילו חומרא.

יג רעק"א סימן פ"ט בהגהות כל הש"ך ס"ק י"ט, ולענין אם אכל קודם בשר אי מותר לאכול אח"כ הבצל הנ"ל **בפרמ"ג** סימן תצ"ד מ"ז ס"ק ו' כתוב דאם אכל בשר אסור לאכול אחריו ו' שעות בצל שחתכו בסכין של חלב, אכן בדעת תורה בסימן תצ"ד ס"ג כתוב שם על הפרמ"ג דלפי דברי רעק"א הנ"ל לכאורה אין צריך להתמין וכתוב שם דאפשר דאפילו הפר"ג לא כתוב שם אלא על סכין משום דסם סכין אינו נקי אבל קדירה מודה דכיון שנקי אפילו אכל בשר מותר לאכול אחריו בצל שבישול בקדירה של חלב, וביד יהודה פירש הארוך ס"ק ה' הכריע לחלק אם היה הקדירה בן יומא להחמיר להמתין ואם לא היה בן יומא אין צריך להמתין,

יד כמש"כ בש"ך סימן צ"ה ס"ק ד' דחורפיה משוי ליה בעין ולכן הבצל הוה כנ"ט ראשון של בשר ולכן אין להניחו בכלי של חלב.

טו דהוה נ"ט ב"ר נ"ט דאסורה כיון שטעם ראשון בבצל וטעם שני בקערה והכלי הוא בן יומא מחלב.

טז כמו שמבואר **ברמ"א** סימן צ"ד ה' דאם אוכלין המאכל אם מין אחד נאסר הכלי כדי שלא יהיה חוץ ותלילא, והכא כיון שאוכלין המאכל דהיינו הבצל עם בשר דהוה טעם ראשון של בשר אפילו הכלי אינו בן יומא אוסרין הכלי

מקרי פתח פתוח להנצל מאיסור יחוד

אם יש שם עוברים ושבים או עכ"פ יכולין
לג' בני אדם לעבר דרך שם יש להקל"ט על
זה אבל לכתחילה אם יכולין לפתוח לרה"ר
מומש בודאי נכון יותר"ב

כגון שהיא חרס וכיוצא בו מותר"ז

כשמפריש חלה כמה צריך
להפריש

המנהג להפריש כזית ואם הפריש פחות
משיעור יצא"ח

האם פתח פתוח לעל"י או דרייוועי

להשתמש בו עם חלב.

יז שאין המנהג זה של רמ"א אלא לכחתילה אבל לא לאסר הכלי שאינו יכול להגעילו, רוב פעמים כשמניח בכלי
אינו כלי ראשון ואפילו אם תאמר שהיה גוש ושני פעמים יד סולדות מ"מ אפילו בגוש איכא מחלוקת הפוסקים
ואין להחמיר על החומרא זו כל כך.

יח הרמ"א ביו"ד סימן כ"ב סעיף ה' כתוב דאין צריך בזמנינו להפריש יותר מן משהו אבל המנהג להפריש כזית,
ומבאר המנחת פיתים דבאמת כיון שיש עלינו מצוה לשרוף וכל מצוה נוהגין לעשות בכזית וכלן מפרישין כזית,

יט הנה במחבר אבה"ז סימן כ"ב סעיף ט' כתוב פתח פתוח לרה"ר לא הוה יחוד, ונחלקו הפוסקים מה הגדר של
ר"ה, והבית מאיר הובא דבריו בשו"ת רעק"א סימן ק', סובר שאם אינן בני אדם יכולין להכנס שם לא מקרי פתוח
אפילו שאינן סגור, מאידך גיסא הרבינו יונה בספר היראה אות רל"ז וכ"כ הרשב"א סימן אלף רנ"א דאם אין הפתח
נעול לא הוה יחוד, דאם אינה נעול ירא שמא יכנס אחד, ומ"מ אפילו הוא פתוח כתוב בפחי תשובה ס"ק י' בשם
החכמת אדם דכל שהוא רשות הרבים לענין טמואה דהיינו שיש שעוברין שם ג' בני אדם מקרי רשות הרבים, ולכן
אנו נקטינן בזמנינו שלא מהני פתח שאינו נעול אלא אם יש עוד צרופים להקל, אבל אם הוא פתוח לצד הבית
ויש שם ג' בני אדם שעוברים יכול לסמוך דמקרי פתוח לרשות הרבים, ובפרט אם אין מתייחד בערוה האסור
מדאורייתא כגון בגויה או בשאר עריות שאינן איסורים אלא מדרבנן.

כ כדי לצאת הדיעות הסוברים דלא מקרי פתח פתוח לרשות הרבים אלא במקום שיש עוברים ושבים כסדר,
ולא דמי להאלוועי, כיון ששם מצוי שבאו בני אדם כגון מאספים צדקה או דליווערי וכדו', ולכן אפילו שאין דרים
שם אלא ב' בני אדם לעולם אמרינן שירא שמא יבא אחד מחוץ.

טעל: 718-475-0004

נתייסר ע"י ב"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל
בנשיאות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

זמנים לז"י"ט שבועות

עזרב יז"ט

ערב יו"ט			שבת
הדלקת נרות	8:06	מלא דמים	הדלקת נרות
מנחה א'	8:06	מלא דמים	מנחה א'
מנחה ב'	8:35	אמ"ר	מנחה ב'
מנחה ג'	8:55	שנים א'	מנחה ג'
מעריב	9:34	שנים ב'	מעריב

יום א' דין"ט

המקוה יהיה פתוח משעה 3:30

בן החמה 5:24

משיכיר 4:25

עלות 4:14

יום א' דיי"ט		
המקוה יהיה מתוח משעה 3:30		
עלות 4:14	משיכיר 4:25	בן החתה 5:24
שחרית א' ותיקין		
שחרית ב' מנן כ"ק אדמור' שליט"א		
לא תתיקין עוד מנן שחרית		
מנחה א'		
מנחה ב'		
מנחה ג'		
מנחה ד'		

יום ב' דין"ט

4:40	שחרית א' ותיקין
8:00	שחרית ב'
10:00	שחרית ג' מנח ב"ק אדמור שליט"א
	לא תיקנים עוד מנח שחרית
1:40	מנחה א'
6:00	מנחה ב'
7:00	מנחה ג'
8:25	מנחה ד'
	ואח"כ נעילת החג
	מעריב מוצי"ט
9:25	מעריב א'
9:35	מעריב ב'